

Deloitte.

Grønlands Selvstyre
Beretning om den udførte
revision 2017 (Revisions-
protokol)

Indholdsfortegnelse

1.	Årsregnskabet	1195
2.	Konklusion på den udførte revision	1196
3.	Revisionsbemærkninger til årsregnskabet	1198
4.	Revisionens udførelse	1210
5.	Finansiel revision	1212
6.	Juridisk-kritisk revision	1224
7.	Forvaltningsrevision	1228
8.	Større forvaltningsrevisionsundersøgelser	1232
9.	Revision af selvstændige offentlige virksomheder	1233
10.	Revision af nettostyrede virksomheder	1234
11.	Øvrige oplysninger	1236
12.	Erklæring	1238
	Bilag 2 – Revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling	1239

1. Årsregnskabet

Naalakkersuisut har aflagt årsregnskabet for for Namminersorlutik Oqatussat – Grønlands Selvstyre 2017.

Deloitte har som ekstern valgt revisor revideret årsregnskabet i overensstemmelse gældende love, regler og standarder.

Årsregnskabet med tilhørende bilag (regnskabsforklaringer) – som vi har revideret - udviser følgende hovedtal:

	<u>2017</u> <u>mio.kr.</u>	<u>2016</u> <u>mio.kr.</u>
Driftsresultat	(261)	(334)
Drift- anlæg & udlånsresultat (DAU-resultat)	(204)	(211)
Resultat korrigeret for kommercielle udlån (DA-resultat)	(230)	(51)
Aktiver	9.255	8.761
Balancekonto	(6.392)	(6.125)

Parentes er lig med overskud og positiv balancekonto

2. Konklusion på den udførte revision

Som afslutning på revisionen har vi forsynet årsregnskabet med efterfølgende revisionspåtegning.

Med vedtagelsen af Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber gøres det obligatorisk, at revisionen af Grønlands Selvstyre udføres efter God Offentlig Revisionsskik (og ikke kun God Revisionsskik som hidtil).

Vi henleder opmærksomheden på, at udførelsen af juridisk-kritisk revision samt forvaltningsrevision efter aftale med Revisionsudvalget fortsat udføres som forsøg frem til lovens ikrafttræden.

Det er som et led heri aftalt med Revisionsudvalget, at vi – indtil loven træder i kraft - alene afrapporterer om vores observationer i tilknytning hertil, men at disse arbejder ikke er omfattet af vores revisionspåtegning, ligesom der ikke afgives revisionsbemærkninger i tilknytning hertil. Afrapporteringen herom findes i afsnit 6 og 7.

”Den uafhængige revisors påtegning

Til Inatsisartut

Vi har revideret årsregnskabet for Landskassen for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017, omfattende ledelsespåtegning, beretninger, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, likviditetsopgørelse, noter og eventualforpligtelser samt særskilte bilag med regnskabsforklaringer.

Årsregnskabet udarbejdes efter Landtingslov om Grønlands Hjemmestyres regnskabsvæsen mv.

Naalakkersuisuts ansvar for årsregnskabet

Naalakkersuisut har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler, i overensstemmelse med Landtingslov om Grønlands Hjemmestyres regnskabsvæsen mv. Naalakkersuisut har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som Naalakkersuisut anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge grønlandsk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af den interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om Naalakkersuisuts valg af regnskabspraksis er passende, om Naalakkersuisuts regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet for perioden 1. januar til 31. december 2017 i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler i overensstemmelse med Landstingslov om Grønlands Hjemmestyres regnskabsvæsen mv.

Supplerende oplysninger vedrørende forståelse af revisionen

Selvstyret har i overensstemmelse med kravene i Landstingslov om Grønlands Hjemmestyres regnskabsvæsen medtaget det godkendte budget for 2017 som sammenligningstal i regnskabsopgørelsen m.v. for regnskabsåret 2017. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision."

3. Revisionsbemærkninger til årsregnskabet

Som det fremgår af ovenstående, så har vi forsynet Landskassens regnskab for 2017 med en påtegning uden forbehold og med supplerende oplysning vedrørende ikke revideret budget.

Det betyder, at Landskassen regnskab samlet set giver et retvisende billede under hensyntagen til Landskassens regnskabsprincipper – og inden for det fastsatte niveau for, hvad der er væsentligt for en regnskabslæsers vurdering af regnskabet.

Vi vil indledningsvis henlede opmærksomheden på, at der løbende kan konstateres forbedringer i selvstyrets regnskabsvæsen – ikke mindst i forhold til effektiviseringen heraf.

Som eksempel herpå kan nævnes digitalisering af alle bilag samt større fokus på transaktioner på lønområdet.

Indførelsen af en skærpet budgetopfølgning samt indførelsen af en styrket afstemningsproces pr. 30. oktober har reduceret antallet af posteringer i supplementsperioden – herunder om- og efterposteringer.

Ikke desto mindre er der også til sidst i regnskabsprocessen foretaget en del korrektioner, hvilket i sig selv er positivt, da det bidrager til et mere retvisende regnskab. Omvendt er det bekymrende at disse korrektionsbehov opdages så sent i forløbet.

Omfanget heraf er dog som nævnt en del mindre end tidligere.

Der ud over bemærkes det indledningsvis, at vi har modtaget den færdige udgave af årsregnskabet ganske sent i processen (ultimo maj måned/primus juni måned).

Vi finder endvidere fortsat, at kontrolmiljøet, herunder dokumentationen for – og opfølgningen på - udførte kontrolhandlinger ikke altid lever op til, hvad der må kunne forventes i en organisation af Selvstyrets størrelse og kompleksitet.

Som det vil fremgå af de følgende afsnit, så er der derfor i lighed med tidligere år stadig en del områder, hvor administrationen kan styrkes yderligere, ligesom der er områder, hvor vi har fundet fejl i regnskabet, der er rettet i forbindelse med færdiggørelsen af årsregnskabet.

I forhold til tidligere er det valgt, at lukke enkelte revisionsbemærkninger af mere generel og procesmæssig karakter. Disse vedrører Selvstyrets kontrolmiljø og behovet for en løbende styrkelse og udvikling heraf. Det er i stedet valgt, at beskrive disse problemstillinger under de relevante områder.

Symboler

Nedenfor har vi foretaget en uddybende gennemgang af de resultater, vores revision har givet anledning til.

Symbol	Forklaring
	Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger. Punktet kan lukkes
	Gennemgangen har bortset fra enkelte uhensigtsmæssigheder ikke givet anledning til bemærkninger. Punktet er delvist åbent
	Gennemgangen har givet anledning til bemærkninger. Det indstilles til Revisionsudvalget, at spørge nærmere ind til, hvorledes forvaltningen vil imødegå forholdet.
	Der er konstateret væsentlige svagheder/forhold, Det indstilles til Revisionsudvalget, at der udtales en kritik af forholdet overfor forvaltningen og at der stilles krav om etablering af forholdsregler, så gentagelser undgås..

3.1. Årets revisionsbemærkninger

Nr.	Revisionsbemærkning	Reference	Vurdering
2017-01	Manglende afstemning af bevillinger og tillægsbevillinger vedrørende projekter under Anlægs- og renoveringsfonden	3.1.1.	
2017-02	Manglende funktion i XAL-lånemodul til håndtering af rentetilskrivning, opkrævning af afdrag m.v.	3.1.2.	

3.1.1. Manglende afstemning af bevilling for projekter under Anlægs- og renoveringsfonden.

Bevillinger og tillægsbevillinger vedrørende Anlægs- og renoveringsfonden er forud for revisionens udførelse ikke blevet afstemt. Differencerne på de enkelte hovedkonti blev opdaget af Deloitte, hvorefter ASA korrigerede herfor.

Det anbefales, at der fremadrettet udarbejdes afstemning efter endt bogføring af bevillinger og tillægsbevillinger, for at sikre, at registreringer i ERP-systemet er nøjagtige.

3.1.2. Manglende funktionalitet til rentetilskrivning og opkrævning af afdrag.

Visse boligstøttelån er rente- og afdragsfrie i en periode på 10-20 år. For en del af disse lån er den rente- og afdragsfrie periode nu ved at ophøre.

Lånemodul i XAL, der anvendes til administration af disse lån, er imidlertid ikke sat op til at administrere rentetilskrivninger og opkrævninger af afdrag.

Vi skal anbefale, at der tages initiativ til at finde en hensigtsmæssig løsning på denne problemstilling inden mængden af lån med udløbet rente- og afdragsfrihed når et sådant omfang, at det ikke er hensigtsmæssigt at administrere manuelt.

3.2. Opfølgning på tidligere revisionsbemærkninger

Vi har fulgt op på tidligere afgivne revisionsbemærkninger og gennemgået Naalakkersuisuts kommentarer til vores Revisionsprotokol af 7. juni 2017, ligesom vi har gennemgået Revisionsudvalgets betænkning om forslag til Inatsisartut-beslutning om godkendelse af Landskassens regnskab for 2015.

Nr.	Revisionsbemærkning	Reference	Status	Vurdering
2013-01	Indskærpelse af regler om udarbejdelse af skriftlige forretningsgangsbeskrivelser	3.2.1	Lukket	
2013-03	Bedre beskrivelse af overførselsregler, konsolideringsprincipper og resultatbeskrivelser under anvendt regnskabspraksis	3.2.2	Lukket	
2013-04	Indskærpelse af bruttolønlisternes vigtighed i forhold til den interne kontrol	3.2.3 5.3.3	Åben	
2013-07	Løbende opfølgning og afstemning af udlånsporteføljer i løbet af året	3.2.4 5.3.6. og 5.3.7.	Åben	
2013-08	Yderligere styrkelse af arbejdet med afstemninger af gæld til leverandører, med henblik på at sikre korrekt registrering af køb af varer og tjenester.	3.2.5 5.3.9.1.	Åben	
2013-09	Indskærpelse af regler om bevillingskontrol – Herunder begrundelser for, hvorfor det ikke har været muligt at indhente fornøden hjemmel til merforbrug	3.2.6 6.2.1	Åben	
2013-10	Overvejelse af mulighederne for at tilpasse regler om føring af inventarfortegnelser	3.2.7	Lukket	
2014-01	Utilstrækkelig opfølgning på registreringer vedrørende Anlægs- og renoveringsfonden, herunder i forhold til budgetopfølgning, afslutning af projekter samt fejlkonteringer.	3.2.8	Lukket	
2015-01	Materiale til brug for revisionen i forbindelse med årsregnskabsafslutningen	3.2.9	Lukket	

2016-01	Svagheder i det interne kontrolmiljø.	3.2.10	Lukket	
2016-02	Løbende afstemning af bogførte lønninger, samt afstemning af sammenhænge mellem Sulinal og XAL	3.2.11 5.3.3	Åben	
2016-03	Manglende efterlevelse af krav til debitor- og kreditor-skrivning	3.2.12 5.3.8	Lukket	
2016-04	Manglende stillingtagen af åbenstående poster ved kreditor- og bankafstemninger	3.2.13 5.3.10.1	Åben	
2016-05	Manglende godkendelse ved balancekonto poster	3.2.14 5.3.12	Lukket	
2016-06	Lukning af anlægsprojekter uden dokumentation	3.2.15 5.3.11	Lukket	

Der er fra 2016 til 2017 afklaret 5 punkter. Derudover er 1 punkt flyttet, således det alene beskrives under det relevante afsnit.

Punkter slettes fra oversigten, når de betragtes som værende afklaret.

3.2.1. Indskærpelse af regler om udarbejdelse af skriftlige forretningsgangsbeskrivelser (2013-1)

I revisionsprotokollen for 2013 side 947 anførte vi følgende:

" Alle regnskabsførende enheder skal udarbejde en lokal regnskabsinstruks, der hvert år skal indsendes i en ajourført udgave til Intern Revision inden udgangen af marts måned. Et væsentligt element i regnskabsinstruksen er oversigten over medarbejdere, der kan disponere og attestere indtægter og udgifter.

Det er vores vurdering, at denne proces fungerer tilfredsstillende.

Vi har dog i enkelte tilfælde – typisk i forbindelse med strukturændringer – konstateret, at enhederne fungerer uden egen regnskabsinstruks i en periode. "

Vi har ikke i år konstateret væsentlige udfordringer på området, hvorfor vi vurderer, at punktet kan lukkes.

3.2.2. Bedre beskrivelse af overførselsregler, konsolideringsprincipper og resultatbeskrivelser under anvendt regnskabspraksis (2013-3)

I revisionsprotokollen for 2013 side 953 anførte vi følgende:

" Selvstyret årsregnskab aflægges i al væsentlighed efter udgiftsbaserede regnskabsprincipper.

Det betyder at indtægter og udgifter som udgangspunkt henføres til det regnskabsår, hvor den ydelse der ligger til grund for en indtægt eller en udgift leveres (retserhvervelsesprincippet).

Grundprincippet afviges dog på enkelte områder som eksempelvis indtægter fra skatter og afgifter (indberettede skatter korrigeret for resultater af det ligningsmæssige arbejde) samt i forhold til betydelige krav, der ikke kan opgøres endeligt på statustidspunktet (hensættelser).

For så vidt angår de selvstændige virksomheder (brancheskolerne), så indgår disse både som aktivitetsbaserede tilskud (udgift) på en Finanslovskonto og som indtægter på andre Finanslovs-konti. Både udgift og indtægt gives som Driftsbevillinger. Der foretages ikke eliminering heraf, hvorfor selvstyrets samlede regnskab kommer til at vise større udgifter og indtægter end der reelt er tale om.

På en række Finanslovskonti (primært vedrørende brancheskolerne) er der overførselsadgang, hvilket administreres ved at over/underskud bogføres i skolernes regnskaber. Derved påvirkes selvstyrets samlede regnskab med poster, der ikke reelt er udtryk for indtægter/udgifter i det pågældende regnskabsår.

Konsolideringsmæssigt er regnskabet opbygget således, at nettostyrede virksomheder kun indgår med bevillingsafregning og mellemregninger – på næsten samme måde som de selvstyrejede selskaber.

Selvstyret viser to resultater i årsregnskabet:

- **DAU-resultatet** – der udgør summen af indtægter, driftsudgifter, anlægsudgifter og forskydninger i udlån. DAU-resultatet har til formål, at sikre en bevillingsmæssig ramme for både indtægter og udgifter og ind- og udbetalinger vedrørende udlån.
- **DA-resultatet** – der udgør DAU-resultatet korrigeret for (efter tilbageførsel af) forskydninger i udvalgte udlån. Det defineres fra lånetype til lånetype, hvorvidt det skal korrigeres i DAU-resultatet for at nå frem til DA-resultatet eller ej. Vurderingen sker med afsæt, hvorvidt lånet er rentebærende og hvorvidt der kan forventes en tilbagebetaling af hovedstolen gennem eksempelvis brugerbetaling udløst af det bagved liggende aktiv (eksempelvis vandkraftværk)

Vi anbefaler at såvel overførselsregler som konsolideringsprincipper og opgørelsen af de forskellige resultatbegreber beskrives bedre under anvendt regnskabspraksis, således at en regnskabslæser har mulighed for at tage højde herfor, såfremt det måtte ønskes.

Vi har i øvrigt kontrolleret, hvorvidt årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med den beskrevne regnskabspraksis uden dette har givet anledning til bemærkninger. "

Vi har ved årets revision konstateret at der indføjet et forklarende afsnit under anvendt regnskabspraksis, hvorfor vi vurderer at punktet kan lukkes.

3.2.3. Indskærpelse af Bruttolønlisternes vigtighed i forhold til interne kontroller (2013-4)

I revisionsprotokollen for 2013 side 955 anførte vi følgende:

" Vi har herunder ved besøg i decentrale enheder testet enhedernes kontrol af bruttolønslisters. Dette er en nøglekontrol i forhold til sikring mod, at der udbetales forkerte lønninger. Bruttolønslisterne gennemgås med forskellig grad af omhyggelighed og vi anbefaler, at vigtigheden af denne kontrol indskræpes over for de enkelte enheder."

Vi har ved årets revision konstateret at forholdet ikke er væsentlig ændret i forhold til tidligere år, men dog forbedret hos de større departementer ved gennemgangen af bruttolønslisterne.

Det er således især hos mindre enheder, at godkendelsen mangler.

Vi har ligeledes ved vores revision konstateret, at der ikke følges op på, hvorvidt der modtages retur vedrørende udsendte bruttolønslisters, vi anbefaler at denne kontrol etableres.

Vi fastholder derfor vores revisionsbemærkning fra tidligere.

3.2.4. Løbende opfølgning og afstemning af udlånsporteføljer i løbet af året (2013-7)

I revisionsprotokollen for 2013 side 959 anførte vi følgende:

" Vi har påset at låneporteføljerne er opgjort og værdiansat i overensstemmelse med selvstyrets regnskabsprincipper. Derudover har vi udtaget en stikprøve, hvor vi har indhentet og gennemgået den underliggende lånedokumentation.

Selvstyret kan i henhold til bemærkningerne til Finanslovskonto 89.72.12 yde rente- og afdragsfrie lån til – primært - Illuut A/S. Det afgøres imidlertid først ved den endelige udstedelse af gældsbrevene, hvorvidt lånene lever op til kravene for rente- og afdragsfrie lån.

I henhold til selvstyrets regnskabsprincipper skal sådanne lån værdiansættes til 0 kr. Der foretages ikke i tilstrækkelig grad opfølgning på, hvorvidt lånene er rente- og afdragsfrie eller ej i løbet af året, hvorfor der foretages ganske store værdireguleringer afledt af gennemgangen af låneporteføljen i forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet.

Vi anbefaler at der følges tættere op herpå i løbet af året, således de store reguleringer i forbindelse med regnskabsaflæggelsen undgås fremadrettet."

Der har været arbejdet med at styrke arbejdet på området i løbet af året - og der er konstateret betydelige forbedringer i forhold til kontrolarbejdet i tilknytning til ESU og BSU lån.

Årsafslutningsprocessen har dog vist, at der fortsat er behov for at arbejde videre med kontrolarbejdet i forhold til håndtering af lån administreret af INI A/S samt lån til virksomheder – og især i forhold til de nettostyrede virksomheder.

Vi fastholder derfor vores revisionsbemærkning fra tidligere – dog alene relateret til låneporteføljen, der administreres af INI A/S.

3.2.5. Yderligere styrkelse af arbejdet med løbende afstemninger af leverandørgæld (2013-8)

I revisionsprotokollen for 2013 side 963 anførte vi følgende:

" Ved revisionen i forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet har vi konstateret enkelte åbentstående poster, hvor en regning fremgår af leverandørens kontoudtog pr. 31. december, men hvor regningen endnu ikke ses bogført i selvstyrets regnskab.

Det kan være en indikation af, at udgifterne ikke er korrekt periodiseret – og at der dermed mangler udgifter i det aflagte årsregnskab. Det er dog ikke vores vurdering, at dette påvirker det samlede årsregnskabs retvisende billede.

Vi anbefaler at arbejdet med afstemning af kreditorer – og afklaring af eventuelle åbentstående mellemværender – skærpes yderligere fremad rettet."

Afstemning af mellemværender med eksterne leverandører er en nøglekontrol i forhold til sikringen af en korrekt periodisering af køb af varer og tjenester. Dette har igen stor betydning for om, såvel den løbende budgetopfølgning som årsregnskabet er retvisende.

Der har været arbejdet med at styrke processen på området i løbet af året, men såvel vores revision i løbet af året som i forbindelse med årsafslutningsprocessen har vist, at der ikke foretages afstemninger i tilstrækkeligt omfang, samt at de foretagne afstemninger indeholder for mange åbentstående poster, hvorfor der fortsat er behov for at arbejde videre med afstemninger af mellemværender med kreditorer.

Vi anbefaler at arbejdet med afstemning af kreditorer – og afklaring af eventuelle åbentstående mellemværender – skærpes yderligere fremad rettet, således at der fokuseres på månedsvist afstemme top10 leverandører, samt udføre kontrol af afstemningerne.

Især arbejdet med afstemning af gæld til andre offentlige myndigheder (kommunerne) og andre Selvstyre-kontrollerede enheder (nettostyrede virksomheder og selskaber) bør styrkes.

Vi fastholder derfor vores revisionsbemærkning fra tidligere.

3.2.6. Indskærpelse af reglerne om bevillingskontrol (2013-9)

I revisionsprotokollen for 2013 side 967 anførte vi følgende:

" Det fremgår af Lov om Grønlands Selvstyres budget, at ingen udgift må afholdes og ingen indtægt må oppebæres uden forudgående bevilling. Bevillingsmæssigt sondres mellem driftsbevillinger, lovbundne bevillinger, tilskudsbevillinger, anlægsbevillinger og indtægtsbevillinger. Med mindre andet fremgår eksplicit, så gives bevillingerne som nettobevillinger – dvs. at merindtægter ikke automatisk må anvendes til merudgifter.

Ifølge Regnskabshåndbogen sektion 7.3. skal der afgives regnskabsmæssige forklaringer, når det totale forbrug afviger med mere end 2 pct. eller 200.000 kr. i forhold til den givne bevilling.

Departementet skal oplyse, hvilke forhold der kan begrunde afvigelserne set i forhold til de gennemførte aktiviteter – og hvorfor der i givet fald ikke har kunnet skaffes bevillingsmæssig hjemmel for afvigelsen. "

Det er vores vurdering, at regnskabsforklaringerne er bedre end tidligere, men at der fortsat mangler tilstrækkeligt substans i forklaringerne – herunder betragtninger om aktivitetsniveauer, konsekvenser af ubesatte stillinger etc.

Der ses i år kun få steder begrundelser for, hvorfor man ikke har kunnet skaffe bevillingsmæssig hjemmel for afvigelsen.

Overordnet betragtet kan en bevillingsoverskridelse – som følge af en manglende tillægsbevillingsansøgning - skyldes manglende præcision og rettidig omhu i den økonomiske styring, manglende evne eller vilje til at gennemføre tilstrækkelige tiltag i forhold til truende bevillingsoverskridelser og/eller udgifter udløst af ekstraordinære begivenheder ultimo året, som det dermed ikke har været muligt at forudse i så god tid, at det har været muligt at gennemføre en tillægsbevillingsproces.

Der er fra flere sider udtrykt ønske om en justering af reglerne for, hvornår der skal redegøres for, hvorfor det ikke har været muligt, at indhente den fornødne bevillingsmæssige dækning til imødegåelsen af bevillingsafvigelsen. Dette kan derfor overvejes.

På trods af de forbedringer, der reelt også er sket på området, fastholder vi vores bemærkning fra sidste år.

3.2.7. Overvejelse af mulighederne for at tilpasse regler om føring af inventarfortegnelser (2013-10)

I revisionsprotokollen for 2013 side 968 anførte vi følgende:

" Selvstyret har meget store værdier, der ikke fremgår af årsregnskabet, men som man af forvaltningsmæssige hensyn foretager registrering af.

Det fremgår således af regnskabshåndbogen, at de enkelte enheder skal have en inventarfortegnelse. Det er tilladt at føre inventarfortegnelsen i form af billede dokumentation.

Der bruges ganske store ressourcer på dette – ikke mindst i driftsenhederne (skoler, døgninstitutioner og hospitalsvæsen). Samtidig kan det være vanskeligt at kontrollere den fortsatte tilstedeværelse af aktiver, da denne type aktiver ofte flyttes rundt mellem forskellige lokaler.

Det er vores opfattelse, at administrationen heraf kunne effektiviseres meget ved at gøre registreringen mere fokuseret på større aktiver (eksempelvis kun enkeltaktiver med en anskaffelsessum på over 50 eller 100.000 kr.) – og aktiver af privat anvendelig karakter (eksempelvis tv, foto og it-udstyr).

Vi anbefaler, at de nuværende regelsæt evalueres og eventuelt justeres."

Der er i 2017 udarbejdet nye retningslinjer for, hvordan inventarfortegnelserne skal udarbejdes. De nye regler letter den administrative byrde ved at anlægge en mere risikobaseret tilgang.

Vi betragter derfor punktet som værende lukket.

3.2.8. Manglende afstemninger af Anlægs- og Renoveringsfonden i løbet af året (2014-1)

Vi anførte i revisionsprotokollen for 2014, at der ikke løbende sker afstemning mellem saldi i finansmodulet og saldi i time-sagsmodulet. Forholdet var uændret i 2015.

Der er i 2017 sket væsentlige forbedringer på området.

Vi betragter derfor punktet som værende lukket.

3.2.9. Materiale til brug for revision i forbindelse med årsregnskabsafslutningen (2015-1)

I revisionsprotokollen for 2015 side 1076 anførte vi følgende:

"Grundlæggende er det vores vurdering, at der arbejdes målrettet på at forbedre dokumentationsmaterialet i tilknytning til aflæggelsen af årsregnskabet.

Ikke desto mindre bemærker vi, at den dokumentation for kvalitetssikringen af årsrapporten heller ikke i år var udarbejdet ved påbegyndelsen af revisionen:

- På trods af at selvstyret har udarbejdet sin årsrapport mere end 3 måneder efter regnskabsårets udløb
- Tidspunktet for revisionens udførelse har været aftalt i længere tid
- Der har været fremsendt arbejdsplaner med beskrivelser af dokumentationskrav etc.

Det modtagne materiale var således ikke på alle områder udarbejdet og/eller fuldt kvalitetssikret – og det er vores opfattelse, at man heller ikke i 2015 har nået sit mål om løbende kvalitetssikring/controlling af regnskabsmaterialet i et tilstrækkeligt omfang for en organisation af Selvstyrets størrelse.

Vi har dog noteret os, at der i 2015 har været arbejdet mere med den løbende budgetopfølgning end tidligere, hvilket har styrket kvaliteten af den løbende rapportering.

Ikke desto mindre har vi også i år måttet anvende yderligere ressourcer til revisionsarbejdet, ligesom processen er blevet forsinket fordi, det løbende har været nødvendigt, at indhente dokumentationsmateriale og/eller supplerende dokumentationsmateriale, som det oprindeligt var aftalt skulle foreligge ved statusrevisionens opstart. Det har herunder været nødvendigt, at rykke gentagne gange for det aftalte materiale.

Vi anbefaler derfor, at der fremad rettet udarbejdes et årshjul, hvor planlagte opgaver og deadlines lægges ind i en fast plan, at bogholderiet løbende (månedligt) kvalitetssikres, hvilket både vil styrke grundlaget for det løbende opfølgning og lette arbejdet med udarbejdelse og kvalitetssikring af årsrapporten i betydelig grad. "

Det er vores vurdering at processen frem mod revision 2017 er forbedret væsentligt.

Dokumentationen for det aflagte årsregnskab er styrket i forhold til tidligere, ligesom der er udarbejdet planer for løbende afstemninger.

Der er dog fortsat et forbedringspotential – ikke mindst i forhold til den løbende udførelse af de lagte planer.

Disse betragter vi dog nu som dækket af de punkter, der er beskrevet under selvstændige bemærkninger, hvorfor vi betragter punktet som værende lukket.

3.2.10. Svagheder i det interne kontrolmiljø (2016-01)

I revisionsprotokollen for 2016 side 1154 anførte vi følgende:

Et stærkt internt kontrolmiljø er det bedste værn mod såvel bevidst som ubevidst fejl og mangler i regnskabsgrundlaget.

Kontrolmiljøet omfatter følgende hovedkomponenter:

1. *Ledelsens holdninger og ageren (tonen på toppen)*
2. *Risikovurdering*
3. *Design og implementering af handlinger til imødegåelse af risici*
4. *Kommunikations- og informationssystemer*
5. *Monitorering af at de iværksatte handlinger udføres og har den tilsigtede effekt*

Revisionen viser at der kun i meget begrænset omfang udføres en bevidst og struktureret vurdering af risici for fejl og mangler sted og/eller at dette arbejde dokumenteres.

Ikke desto mindre er der på mange områder besluttet, at der skal gennemføres kontrolhandlinger – om end dette er mere traditionsbaseret end baseret på en egentlig risikovurdering

Revisionen viser imidlertid også, at der kun i begrænset omfang foregår en struktureret opfølgning på, om de besluttede kontrolhandlinger faktisk udføres – herunder i en tilfredsstillende kvalitet (ofte er det svært at finde ud af, hvad der faktisk er udført af kontrolhandlinger, ligesom både afstemninger og specifikationer udarbejdes med en række uafklarede, åbentstående poster).

Det er valgt at henlede opmærksomhed på manglerne i udvalgte kontroller som selvstændige revisionsbemærkninger.

Det skal anbefales, at man i forbindelse med den forestående implementering af nyt ERP-system skærper såvel arbejdet med vurdering af risici, som arbejde med design og implementering af kontrolhandlinger og ikke mindst opfølgningen på, om disse handlinger udføres i det forudsatte omfang.

Der er i løbet af 2017 ibrugtaget et system til overvågning af gennemførelsen af besluttede kontrolhandlinger. Der savnes dog fortsat en struktureret analyse af risikobilledet og en bevidst stillingtagen til, hvorledes de identificerede risici skal håndteres.

ASA skriver i besvarelse, at dette forventes gennemført i tilknytning til det nye risikobillede, der vil tegne sig efter implementeringen af nyt ERP system.

Implementeringen heraf forventes nu at ske 01.01.2019.

Udfordringerne på området er således ikke afhjulpet – og der vil givetvis være tale om en kontinuerlig proces, der kommer til at strække sig over en årrække.

Det er derfor valgt, at lukke revisionsbemærkningen. Det foreslås i stedet, at der udarbejdes en årlig redegørelse til revisionen om status på arbejdet med at udvikle Selvstyrets kontrolmiljø jævnfør særskilte afsnit herom.

3.2.11. Løbende afstemning af bogførte lønninger, samt afstemning af sammenhænge mellem Sulinal og XAL. (2016-02)

I revisionsprotokollen for 2016 side 1155 anførte vi følgende:

"Der er i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet for 2016 foretaget afstemning mellem de samlede lønninger, der er udbetalt ifølge lønsystemet og lønninger, der er indberettet til Skattestyrelsen via Sulinal – samt de lønninger, der er bogført i økonomisystemet og som dermed indgår i årsregnskabet. Men ikke mellem Sulinal og XAL (finansbogholderiet)

Løbende afstemning af de bogførte lønninger anses for en væsentlig kontrol, til at opdage eventuelle fejl i forbindelse på lønområdet. I den forbindelse foretages der en gang årligt afstemning.

Det er vores vurdering at der, for at kontrollen er effektiv, bør foretages afstemning månedsvist hvilket vil sikre en kortere periode med usikkerhed. Endvidere mangler de foretagne afstemninger, det sidste ben, hvilket vil sige afstemning mellem Sulinal og XAL.

Vi har af flere omgange forespurgt en sådan afstemning, uden held. Det er vores anbefaling at afstemninger af løn prioriteres og udføres oftere. "

Det er endnu ikke lykkedes, at få etableret en rutine, der sikrer en løbende månedlig afstemning af alle tre elementer i afstemningen.

Vi betragter derfor fortsat punktet som åbent.

3.2.12. Manglende efterlevelse af krav til debitornedskrivning (2016-03)

I revisionsprotokollen for 2016 side 1155 anførte vi følgende:

"I forbindelse med vores gennemgang af de debitorer som administreres fra centralt hold, har vi ved revisionen observeret en række debitorer, med en saldo på i alt 7.188 t.kr, som er overforfaldne, med mere end 6 mdr., men ikke overført til inddrivelse og nedskrives, som interne regler foreskriver.

Når saldi ikke nedskrives kan dette medføre en uhensigtsmæssig forskydning af bevillings overholdelse hos de enkelte enheder, lige som manglende overførsel til inddrivelsesmyndigheden, er der en risiko for at der ikke bliver taget hånd om fordringerne, og de derfor forældes.

Vi er under revisionen ikke blevet forelagt materiale som indikerer at fordringen er opretholdt, samt at der er taget stilling til hvorledes beløbene skal nedskrives, hvorfor vi anbefaler at forretningsgange omkring overførsel til inddrivelse overholdes."

Det er vores vurdering, at dette arbejde er styrket i 2017 – og vi betragter derfor punktet som værende lukket.

3.2.13. Manglende stillingtagen til åbenstående poster ved kreditor- og bankafstemninger (2016-04)

I revisionsprotokollen for 2016 side 1155 anførte vi følgende:

"I forbindelse med de foretagne afstemninger af bank og kreditorer fra centralt hold, har vi i forbindelse med revisionen, konstateret en række åbenstående poster af ældre dato, som der ikke er taget stilling til.

Det er vores opfattelse at det som udgangspunkt de enkelte enheders ansvar at sådanne poster afklares løbende, men at dette ikke sker, og at der fra centralt hold ikke tages hånd om dette."

Der har været arbejdet med dette i året, men vi kan fortsat konstatere eksempler på, at bankkonti ikke er afstemt og/eller at der ikke er fulgt op på åbenstående poster.

Vi betragter derfor fortsat punktet som værende åbent.

3.2.14. Manglende principper for posteringer på egenkapitalkontoen samt godkendelse heraf (2016-05)

I revisionsprotokollen for 2016 side 1155 anførte vi følgende:

"Vi har under årets revision konstateret, at der i året er foretaget værdireguleringer på 133 mio. kr. hvilket skyldes manglende posteringer vedrørende anlægsbevillinger til Nukisiorffit for tidligere år.

Der henvises til afsnit 5.3.6. samt 5.3.11. for en nærmere beskrivelse heraf.

Vi har i den forbindelse konstateret at der ikke foreligger en politik, og godkendelsesprocedure omkring posteringer på balance kontoen. Det er vores vurdering at alle større posteringer gennemgås, og at der tages stilling hertil. Da posteringer direkte på egenkapitalen er en let måde at skjule posteringer som skulle have påvirket årets drift."

Vi har noteret os ASA's forventning om, at dette vil blive afklaret med implementeringen af det nye ERP-system, der forventes taget i brug 01.01.2019.

Problemets omfang har været væsentligt mindre i 2017 og vi betragter derfor punktet som værende lukket.

3.2.15. Lukning af anlægsprojekter uden dokumentation (2016-06)

I revisionsprotokollen for 2016 side 1156 anførte vi følgende:

"I forbindelse med oprydningsarbejdet i gamle anlægsprojekter under Anlægs- og Renoveringsfonden har Selvstyret besluttet at lukke en række projekter. Det har ikke været muligt, at finde dokumentationen for en række posteringer på disse projekter – i nogle tilfælde fordi posteringerne er mere end 5 år gamle og blagsmaterialet derfor er kasseret."

Problemstillingen var isoleret til oprydningen i projekter under Anlægs- og Renoveringsfonden og vi betragter derfor punktet som værende lukket.

3.3. Opfølgning på Revisionsudvalgets betænkning vedrørende regnskab 2016

På baggrund af vores revisionsprotokol til Landskassens regnskab for 2017 har Revisionsudvalget indhentet Naalakkersuisuts besvarelser til de afgivne revisionsbemærkninger.

Vi har gennemgået de modtagne svar, ligesom vi har gennemgået Revisionsudvalgets betænkning til Landskassens årsregnskab for 2017.

For en række af de initiativer, der indgår i Naalakkersuisuts besvarelser er det endnu for tidligt at vurdere, hvorvidt de er iværksat fuldt ud – og hvorvidt de har haft den ønskede effekt.

Som det fremgår af afsnittet om opfølgning på revisionsbemærkninger fra tidligere år, så er en del af punkterne fra tidligere fortsat åbenstående, hvilket blandt andet er et udtryk for, at der går et stykke tid fra beslutning af initiativ til den konkrete effekt kan ses.

Vi vil ved revisionen af årsregnskabet for 2018 fortsat følge op på fremdriften af de iværksatte initiativer til afhjælpning af de påpegede forhold – samt effekten heraf.

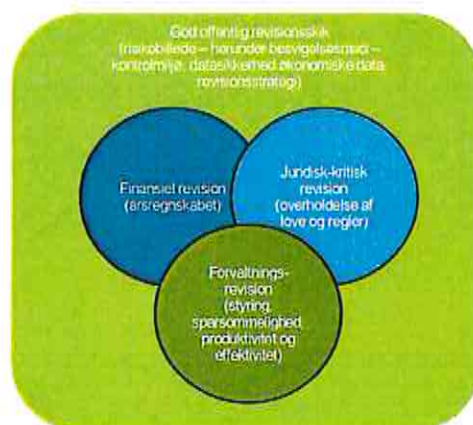
4. Revisionens udførelse

Revisionen er udført i overensstemmelse med Landstingslov nr. 23. af 3. november 1994 om Grønlands Selvstyres regnskabsvæsen m.v. § 5 og 6 udført revisionen af Selvstyrets årsregnskab for 2014.

Revisionen er hidtil udført i overensstemmelse med God Revisionsskik, hvilket omfatter revisionen af årsregnskabet samt til en vis grad overholdelse af love og regler i forhold til de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen.

Revisionsudvalget kan derudover iværksætte forvaltningsrevisionsundersøgelser.

Det er aftalt med Revisionsudvalget, at vi fra og med 2015 gradvist indfører en revision, der i højere grad tager afsæt i principperne for God Offentlig Revisionsskik, der er en revisionsskik, der i højere grad tager udgangspunkt i de særlige forhold, der gælder i organisationer, der forvalter midler og ikke har til formål at skabe et økonomisk afkast af de investerede midler.

Som statsautoriserede revisorer er vi underlagt gældende internationale revisionsstandarder for statsautoriserede revisorer.

Udover revisionsstandarderne for statsautoriserede revisorer vil vi fra og med revisionen af årsregnskabet for 2018 fuldt ud arbejde i overensstemmelse med standarderne for god offentlig revision ved udførelsen af revisionen af Grønlands Selvstyre.

For god ordens skyld skal det bemærkes, at vores påtegning på Landskassens årsregnskab også i 2017 er udformet i overensstemmelse med den gældende lov, medens vores afrapportering i denne revisionsprotokol nu også omfatter en afrapportering om den udvidede Juridisk-kritiske revision og den udførte løbende forvaltningsrevision.

Revisionspåtegningen vil blive tilpasset fra 2018, hvor vedtagelsen af den nye Budgetlov indfører God Offentlig Revisionsskik som revisionsprincip i selvstyre og kommuner.

Vi har i øvrigt i bilag 2 redegjort nærmere for revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordelingen mellem Selvstyret og os.

4.1. Risikobillede

Revisionen planlægges og udføres på grundlag af en systematisk vurdering og kontroller, således at hovedvægten lægges på de poster i årsrapporten, de dele af selvstyrets regnskabs- og rapporteringssystemer samt øvrige forretningsgange, hvor risikoen for væsentlige fejl er størst.

På samme vis foretages en vurdering af, hvor risikoen for overtrædelser af love og regler i forhold til de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, herunder om de er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Naalakkersuisuts og Inatsisartuts øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Endvidere gennemføres der en vurdering af, hvor risikoen for at udførelsen af de politisk truffne beslutninger ikke varetages på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen planlægges og udføres på grundlag af en systematisk risikovurdering på tværs af selvstyrets departementer, styrelser og institutioner, således at hovedvægten lægges på de poster i årsregnskabet, de dele af selvstyrets regnskabs- og rapporteringssystemer samt øvrige forretningsgange, hvor risikoen for væsentlige fejl er størst.

Dette indebærer også at hovedparten af revisionen udføres ved besøg i de centrale enheder, der varetager en række opgaver på tværs af selvstyrets enheder, herunder ASA (Regnskab) og ASA (Løn), Skattestyrelsen og Digitaliseringsstyrelsen.

Derudover besøges alle departementer som udgangspunkt hvert år, ligesom enheder under selvstyret med krav om aflæggelse af reviderede driftsregnskaber (brancheskolerne og de nettostyrede virksomheder) ligeledes besøges hvert år.

Øvrige enheder besøges efter en rotationsplan, der koordineres med selvstyrets Interne Revision.

Revisionen omfatter ikke en gennemgang af samtlige bilag og transaktioner, men udføres ved, at vi ved stikprøver indhenter dokumentation for eller på anden måde får bekræftet bogføringens og årsregnskabet's rigtighed. I forbindelse hermed tester vi de interne kontroller i det omfang, vi finder det nødvendigt for revisionen af årsregnskabet.

På samme vis udføres den juridisk-kritiske revision og forvaltningsrevision efter en rotationsplan, således væsentlige områder omfattes af revisionen over en flerårig periode, men ikke hvert år.

Juridisk-kritisk revision i forhold til generelle forvaltningsretlige love og regler og materialretlige love og regler revideres i overensstemmelse med gældende revisionsstandarder kun som et led i større forvaltningsrevisionsundersøgelser.

5. Finansiell revision

Finansiell revision omfatter undersøgelser af, hvorvidt Selvstyrets årsregnskab i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler i forhold til Landtingslov om Grønlands Hjemmestyres regnskabsvæsen mv.

Årsregnskabet skal give et retvisende billede af de økonomiske transaktioner i året og den økonomiske stilling pr. 31.12. opgjort efter Selvstyrets regnskabsprincipper, som disse er fastlagt i love og bekendtgørelser om Selvstyret regnskabsvæsen samt i Selvstyrets Regnskabshåndbog.

Dette er dels en forudsætning for at kunne vurdere Selvstyrets økonomiske præstationer og stilling – men også for at have et validt grundlag for bevillingsafregningen (overholdelse af bevillingsreglerne).

Revisionen udføres stikprøvevis med afsæt i en vurdering af risiko og væsentlighed. Revisionen fokuserer således primært på de områder, hvor risikoen for væsentlige fejl og mangler er størst.

5.1. Kontrolmiljø

Et stærkt internt kontrolmiljø er det bedste værn mod såvel bevidst som ubevidst fejl og mangler i regnskabsgrundlaget.

I lighed med tidligere år har vi i revisionen haft fokus på selvstyrets kontrolmiljø, og hvorledes der er designet og implementeret et effektivt kontrolmiljø.

Nedenstående figur markerer opbygningen af selvstyrets kontrolmiljø, hvoraf områder markeret med grønt er udtryk for særlige fokuspunkter i revisionen i forhold til revisionen af årsregnskabet.

Revisionen omfatter en vurdering af, om virksomhedens rapporteringssystemer, forretningsgange og interne kontroller fungerer forsvarligt. Formålet hermed er at påse, om der forefindes korrekte, troværdige og rettidige bogholderregistreringer som grundlag for regnskabsaflæggelsen.

5.1.1. Status på kontrolmiljøet

Revisionen viser at der kun i meget begrænset omfang udføres en bevidst og struktureret vurdering af risici for fejl og mangler og/eller at dette arbejde dokumenteres.

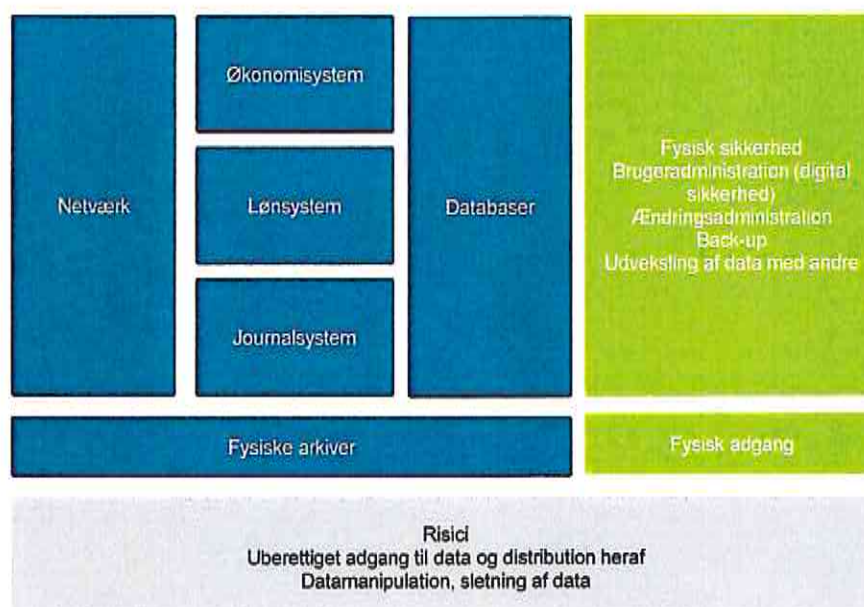
Selvstyrets arbejde med intern kontrol ville kunne styrkes ved en mere bevidst og struktureret tilgang til kortlægning af risici for såvel bevidste som ubevidste fejl og mangler samt design af relevante kontroller til imødegåelse af disse risici – og ikke mindst en styrket opfølgning på, at disse kontrolaktiviteter reelt også udføres i det omfang og med den dybde, som de er designet.

Dette drøftes løbende med ASA og ifølge ASA vil dette arbejde blive integreret i arbejdet med implementeringen af nyt ERP system.

Det skal foreslås, at der fremadrettet udarbejdes en årlig redegørelse for udviklingen i Selvstyrets finansielle kontrolmiljø til brug for revisionens opfølgning herpå.

Redegørelsen bør som minimum adressere de overfor anførte elementer i kontrolmiljøet.

5.2. Anvendelse af IT og generelle IT-kontroller

Områder markeret med grønt er udtryk for, at dette er særlige fokuspunkter i revisionen.

En stadig større del af Selvstyrets administrative processer sker digitalt eller ved hjælp af digitale værktøjer. Udviklingen imødegår nogle af de risici, der følger af manuelle processer – men indebærer samtidig nogle nye og ofte mere komplekse risici for fejl og mangler.

Generelle it-kontroller er de kontroller, som ledelsen har etableret i og omkring organisationens væsentlige it-platfomer med henblik på at opnå en velkontrolleret og sikker it-anvendelse og dermed understøtte en pålidelig databehandling i it-baserede forretningsprocesser.

Som led i revisionen af Grønlands Selvstyre, har vi revideret den del af de generelle it-kontroller, som vi vurderer relevante for aflæggelse af en årsrapport, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation og som er i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige krav.

Disse systemer omfatter primært:

- Windows AD (operativsystem)
- XAL (finansbogføring)
- IRIS (fakturahåndtering)
- MR-løn (lønadministration)
- E-skat (skatteadministration)
- Sulinal (skatteadministration – indberetning)
- Betalingssystemer

Den samlede revision baseres for en dels vedkommende på relevante interne kontroller i organisationen, herunder både manuelle kontroller og kontroller der automatisk udføres i de brugersystemer, organisationen anvender.

Revisionen af de generelle it-kontroller har ikke omfattet en vurdering af kontrol- og sikkerhedsniveauet i de enkelte brugersystemer, herunder automatiske kontroller i de administrative processer og logiske adgangsrettigheder til udførelse af forretningsaktiviteter i brugersystemerne.

På baggrund af vores revision af de generelle it-kontroller, som vi har vurderet relevante for at understøtte revisionen af årsrapporten for Grønlands Selvstyre, har vi identificeret følgende væsentlige områder til forbedring:

- Vi anbefaler, at Grønlands Selvstyre udarbejder en overordnet og ledelsesgodkendt it-risikoanalyse med henblik på at fastlægge det it-sikkerhedsniveau, som ledelsen ønsker for GSS.
- Vi anbefaler, at Grønlands Selvstyre udarbejder en formel brugeradministrationsprocedure, omfattende alle systemer og platforme. Proceduren bør omfatte:
- Oprettelse af brugere og tildeling af rettigheder
- Periodisk revurdering af adgange og rettigheder inkl. stillingtagen til hvorvidt der er etableret betryggende funktionsadskillelse.
- Nedlukning af brugere rettidigt ved fratrædelse.

- Vi anbefaler, at anvendelsen af fællesbrugerprofiler på XAL, IRIS, MRLøn og eSkat ophører, og erstattes af personhenførbare brugerprofiler.
- Vi anbefaler, at udviklers adgang til produktionsmiljøet på XAL, IRIS, MRLøn og eSkat begrænses og kontrolleres.
- Vi anbefaler, at Grønlands Selvstyre gennemgår sikkerhedsparametre for underliggende Oracle database til XAL. Det har ikke været muligt for os at modtage tilstrækkelig dokumentation til at udføre gennemgangen. Tidligere år har vi i øvrigt konstateret en række områder på Oracle databasen til forbedring.

Vi har udarbejdet en detaljeret rapport med vores observationer og anbefalinger fra den foretagne gennemgang. Rapportering herom er sendt til de respektive systemansvarlige.

Det skal også på dette område foreslås, at der indføres et krav om, at der skal udarbejdes en redegørelse for status på arbejdet med at styrke arbejdet med at styrke sikkerheden i forhold til anvendelsen af IT til understøttelse af de administrative processer til brug for den eksterne revision.

5.2.1. Drøftelser med ledelsen om besvigelser

Besvigelser omfatter såvel uberettiget fjernelse og/eller anvendelse af Selvstyrets aktiver som bevidst manipulation af periodisering af indtægter og udgifter (bogføring af indtægter og udgifter i forkert periode i forhold til Selvstyrets regnskabsprincipper).

I forbindelse med planlægning af vores revision har vi forespurgt ledelsen i Økonomi- og Personalestyrelsen om risikoen for besvigelser – og deres kendskab til besvigelser i året eller i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

Ledelsen har over for os oplyst, at der efter dens vurdering ikke er særlig risiko for besvigelser, og at selvstyret har et effektivt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, herunder fejlinformation forårsaget af besvigelser.

Ledelsen har endvidere oplyst, at den ikke har kendskab til besvigelser eller igangværende undersøgelser af formodede besvigelser af væsentlig karakter.

Det bør som nævnt overvejes at etablere en mere systematisk risikostyring, således man struktureret og systematisk kortlægger sådanne risici og følger op herpå.

Derved vil der være en bedre dokumentation, der underbygger ledelsens vurdering.

Vi skal bemærke, at vi ikke under vores revision har konstateret fejl i årsregnskabet som følge af besvigelser.

5.3. Årsregnskab

5.3.1. Årsregnskab – anvendt regnskabspraksis

Selvstyret årsregnskab aflægges i al væsentlighed efter udgiftsbaserede regnskabsprincipper.

Det betyder at indtægter og udgifter som udgangspunkt henføres til det regnskabsår, hvor den ydelse der ligger til grund for en indtægt eller en udgift leveres (retserhvervesprincippet).

Grundprincippet afviges dog på enkelte områder som eksempelvis indtægter fra skatter og afgifter (indberettede skatter korrigeret for resultater af det ligningsmæssige arbejde) samt i forhold til betydelige krav, der ikke kan opgøres endeligt på statustidspunktet (hensættelser).

For så vidt angår de selvstændige virksomheder (brancheskolerne), så indgår disse både som aktivitetsbaserede tilskud (udgift) på en Finanslovskonto og som indtægter på andre Finanslovs-konti. Både udgift og indtægt gives som Driftsbevillinger. Der foretages ikke eliminering heraf, hvorfor Selvstyrets samlede regnskab kommer til at vise større udgifter og indtægter end der reelt er tale om.

På en række Finanslovskonti (primært vedrørende brancheskolerne) er der overførselsadgang, hvilket administreres ved at over/underskud bogføres i skolernes regnskaber. Derved påvirkes selvstyrets samlede regnskab med poster, der ikke reelt er udtryk for indtægter/udgifter i det pågældende regnskabsår.

Konsolideringsmæssigt er regnskabet opbygget således, at nettostyrede virksomheder kun indgår med bevillingsafregning og mellemregninger – principielt på samme måde som de Selvstyreejede selskaber.

Selvstyret viser to resultater i årsregnskabet:

- **DAU-resultatet** – der udgør summen af indtægter, driftsudgifter, anlægsudgifter og forskydninger i udlån. DAU-resultatet har til formål, at sikre en bevillingsmæssig ramme for både indtægter og udgifter og ind- og udbetalinger vedrørende udlån.
- **DA-resultatet** – der udgør DAU-resultatet korrigeret for (efter tilbageførsel af) forskydninger i udvalgte udlån. *Det defineres fra lånetype til lånetype, hvorvidt det skal korrigeres i DAU-resultatet for at nå frem til DA-resultatet eller ej. Vurderingen sker med afsæt, hvorvidt lånet er rentebærende - og hvorvidt der kan forventes en tilbagebetaling af hovedstolen gennem eksempelvis brugerbetaling udløst af det bagved liggende aktiv (eksempelvis vandkraftværk)*

Vi anbefaler at såvel overførselsregler som konsolideringsprincipper og opgørelsen af de forskellige resultatbegreber beskrives bedre under anvendt regnskabspraksis, således en regnskabslæser har mulighed for at tage højde herfor, såfremt det måtte ønskes.

Vi har dog noteret os, at der er indføjet nye afsnit i beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsregnskabet for 2017.

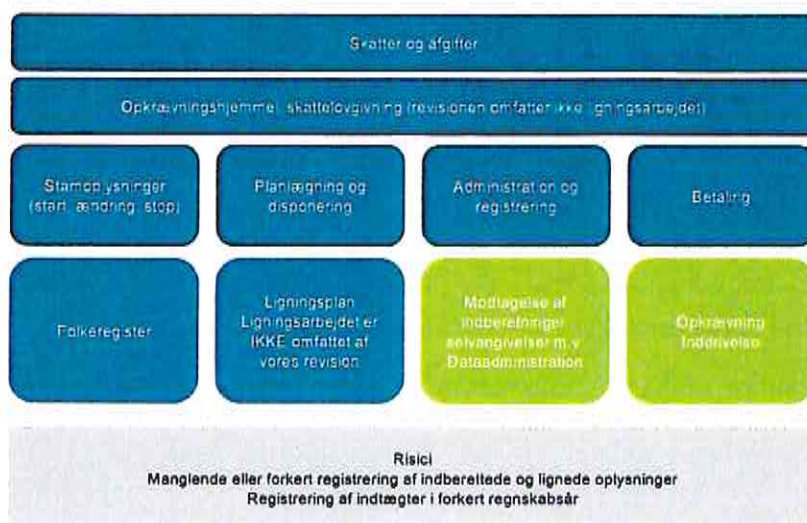
Vi anbefaler endvidere, at det defineres mere klart, hvilke poster, der skal korrigeres for i DA-resultatet.

Endelig anbefaler vi, at det defineres, hvilke poster, der fremadrettet må posteres via egenkapitalen – herunder i forhold til håndtering af korrektioner vedrørende tidligere år.

Vi har i øvrigt kontrolleret, hvorvidt årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med den beskrevne regnskabspraksis uden dette har givet anledning til bemærkninger.

5.3.2. Skatter og afgifter, 2.330 mio.kr.

Indtægter fra skatter og afgifter administreres af Skattestyrelsen.

Områder markeret med grønt er udtryk for, at dette er særlige fokuspunkter i revisionen.

Vi har påset at der er foretaget afstemning mellem økonomisystemet og E-skat, ligesom vi har indhentet og gennemgået Skattestyrelsens redegørelse for periodisering af skatter i overensstemmelse med Selvstyrets regnskabsprincipper herfor.

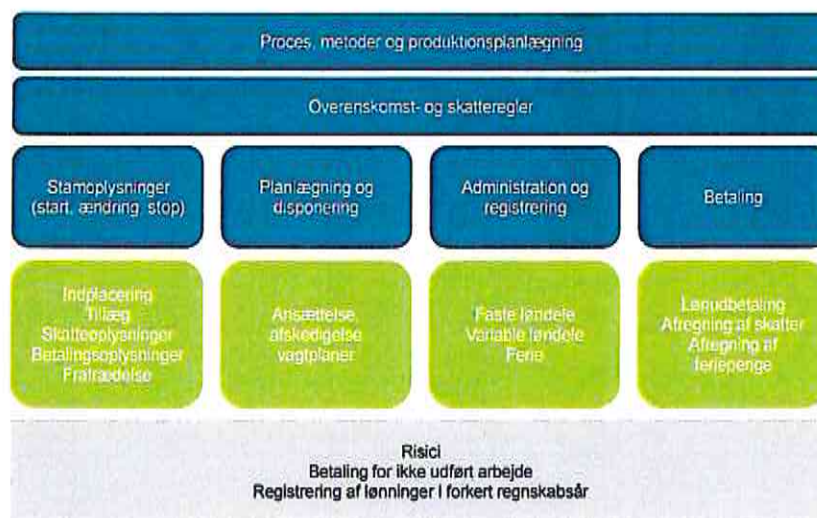
Indførelsen af digitale indberetninger fra arbejdsgiverne gennem de senere år har medført en hurtigere registrering af skatter, hvorved en stadig større del af skatteindtægterne indtægtsføres i det år, som skatterne faktisk vedrører.

Det skal for god ordens skyld nævnes, at vores revision ikke omfatter selve skatteligningen.

På afgiftssiden har vi påset, at de afgifter, der opkræves med faste intervaller er indtægtsført i korrekt regnskabsår.

5.3.3. Lønninger og pensioner, 1.819 mio.kr.

En stor del af lønadministrationen varetages af ASA (Løn)

Områder markeret med grønt er udtryk for, at dette er særlige fokuspunkter i revisionen

5.3.3.1. Bruttolønninger

Vi har ved besøg i decentrale enheder testet enhedernes kontrol af bruttolønninger. Dette er en nøglekontrol i forhold til sikring mod, at der udbetales forkerte lønninger. Bruttolønningerne gennemgås med forskellig grad af omhyggelighed og vi anbefaler, at vigtigheden af denne kontrol indskærpes over for de enkelte enheder.

Enhederne skal hver måned indsende en godkendelse af bruttolønningerne til ASA. Vi har ved den løbende revision konstateret, at dette ikke altid sker, ligesom der ikke er implementeret rykkerprocedure til at sikre der modtages svar fra enhederne. Vi anbefaler at der oprettes procedurer til at sikre dette.

I forbindelse med årsafslutningen har vi påset, at der er foretaget afstemning mellem økonomisystem, lønsystem og indberetninger til Skattestyrelsen.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet for 2017 foretaget afstemning mellem de samlede lønninger, der er udbetalt ifølge lønsystemet og lønninger, der er indberettet til Skattestyrelsen via Sulinal – samt de lønninger, der er bogført i økonomisystemet og som dermed indgår i årsregnskabet. Men ikke mellem Sulinal og XAL.

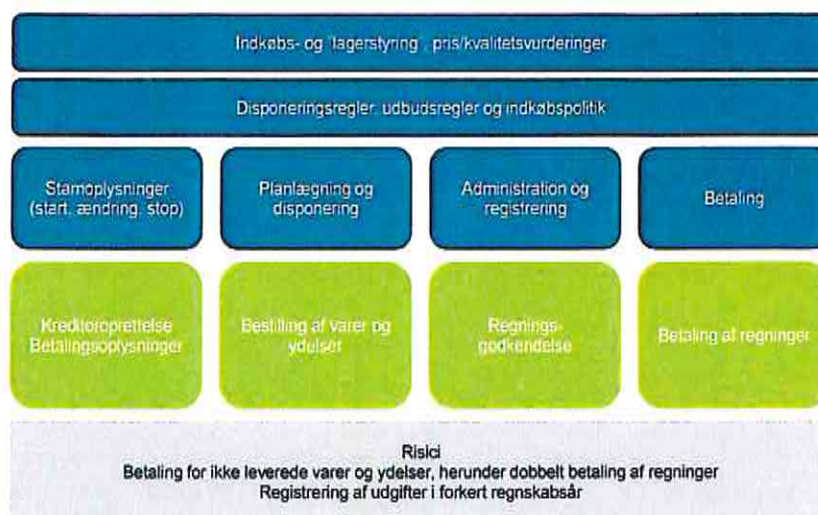
Løbende afstemning af de bogførte lønninger er en væsentlig kontrol, til at opdage eventuelle fejl i forbindelse på lønområdet.

Kontrollen udføres p.t. en gang årligt. For både at styrke kontrollens effektivitet og for at lette arbejdet med afstemningen, bør afstemning foretages månedsvist.

Dette vil indebære at eventuelle fejl og mangler opdages tidligere – og det vil give en større rutine i gennemførelsen af afstemningsarbejdet.

Samtidig bør afstemningsarbejdet tillige omfatte afstemningen mellem Sulinal og XAL.

5.3.4. Køb af varer og tjenesteydelser, 1.481 mio.kr.

Områder markeret med grønt er udtryk for, at dette er særlige fokuspunkter i revisionen.

5.3.4.1. Periodisering

I forbindelse med årsafslutningen har vi kontrolleret, at udgifter er henført til det regnskabsår de

Der er konstateret mindre fejl i periodiseringen mellem 2017 og 2018.

Omfanget heraf påvirker dog ikke regnskabet samlede retvisende billede.

5.3.5. Bank- og kassebeholdninger, 408 mio.kr.

Der foretages løbende afstemning af de centrale bankbeholdninger (konti med mange transaktioner og store indeståender).

I lighed med tidligere år har vi konstateret, at flere mindre bankkonti, primært fra de enheder, som fortsat selv har ansvaret herfor, ikke har været afstemt løbende i året.

Endvidere foretages der ikke en fuldstændig afstemning af kreditorbankkontoen, hvor alle poster udlignes, hvilket ifølge vor oplysninger skyldes at der er mange bilag som posteres i klumper.

Vi anbefaler at dette prioriteres fremadrettet, således en fuldstændig afstemning sikres.

I forbindelse med revisionen har vi konstateret en række åbenstående poster af ældre dato, som der ikke er taget stilling til.

Det er vores opfattelse at det som udgangspunkt de enkelte enheders ansvar at sådanne poster afklares løbende, men at dette ikke sker, og at der fra centralt hold ikke tages hånd om dette. Det er vores opfattelse at posterne falder mellem 2 led, som følge af manglende enighed om ansvarsfordelingen for løsning heraf.

Der er i lighed med tidligere år ligeledes konstateret negative og/eller store kassebeholdninger enkelte steder, hvilket er en indikation på, at der ikke løbende foretages afstemning af beholdningen samt at Intern Revision, som den kontrollerende enhed, ikke i tilstrækkelig grad forholder sig kritisk til de modtagne afstemninger.

Løbende afstemning af likvide poster er et central element i den interne kontrol, hvorfor vi anbefaler, at der fremadrettet iværksættes tiltag til at løbende at foretage en kritisk gennemgang af såvel bankafstemninger som kasseopgørelser.

5.3.6. Udlån til virksomheder, 2.134 mio.kr.

Vi har påset at der er foretaget afstemning af udlån til virksomheder (nettostyrede virksomheder samt virksomheder ejet Grønlands Selvstyre).

5.3.7. Boligstøtteudlån, 755 mio.kr.

Vi har påset at låneporteføljerne er opgjort og værdisat i overensstemmelse med selvstyrets regnskabsprincipper. Derudover har vi udtaget stikprøver, hvor vi har indhentet og gennemgået den underliggende lånedokumentation.

5.3.8. Andre tilgodehavender, 1.318 mio.kr.

I henhold til de interne retningslinjer og forretningsgange i selvstyret skal alle tilgodehavender, der er ældre end 6 måneder afskrives og overføres til inkassomyndigheden ved Skattestyrelsen, hvorefter eventuelle indbetalinger tilgår inkassoafdelingen i henhold til regnskabshåndbogens retningslinjer herom.

I forbindelse med vores gennemgang af de debitorer som administreres fra centralt hold, har vi ved revisionen observeret en række debitorer, som er overfaldne, med mere end 6 mdr., men ikke overført til inddrivelse og nedskrives, som interne regler foreskriver.

Når saldi ikke nedskrives kan dette medføre en u hensigtsmæssig forskydning af bevillings overholdelse hos de enkelte enheder, lige som manglende overførsel til inddrivelsesmyndigheden indebærer en risiko for, at der ikke bliver taget hånd om fordringerne og de derfor forældes.

Vi anbefaler at forretningsgange omkring overførsel til inddrivelse overholdes.

5.3.9. Aktier m.v., 3.007 mio.kr.

I regnskabsposten indgår aktier i NunaMinerals A/S med en værdi på 88 mio.kr.. Aktierne er i overensstemmelse med Selvstyrets regnskabsprincipper optaget til kostpris.

Selskabet er under konkursbehandling og det må forventes, at værdien af aktierne derfor er væsentligt lavere end den anført kostpris.

5.3.10. Kortfristet gæld, 1.270 mio.kr.

5.3.10.1. Kreditorer

Ved revisionen i forbindelse med aflæggelsen af årsrapporten for 2017 har vi konstateret at der ikke foretages den fornødne afstemning af kreditorer.

Der har været arbejdet med at styrke processen på området i løbet af året, men såvel vores revision i løbet af året som i forbindelse med årsafslutningsprocessen har vist at der ikke foretages afstemninger som ønsket, samt at de foretagne afstemninger indeholder for mange åbenstående poster, hvorfor der fortsat er behov for at arbejde videre med afstemninger af mellemværender med kreditorer.

I forbindelse med revisionen har vi endvidere konstateret en række åbenstående poster af ældre dato, som der ikke er taget stilling til.

Det er vores opfattelse at det som udgangspunkt de enkelte enheders ansvar at sådanne poster afklares løbende, men at dette ikke sker, og at der fra centralt hold ikke tages hånd om dette.

I forbindelse med revisionen af likvide beholdninger konstaterede vi ganske store åbenstående beløb, der burde have været konteret ud på enkelt kreditorer. Noget sådant skaber en usikkerhed omkring den faktiske leverandørgæld og vanskeliggør afstemningen heraf til eksterne kontoudtog yderligere.

Vi anbefaler at arbejdet med afstemning af kreditorer – og afklaring af eventuelle åbenstående mellemværender – skærpes yderligere fremad rettet, således der fokuseres på månedsvist at afstemme top10 leverandører, samt udføre kontrol af afstemningerne.

5.3.10.2. Periodisering af indtægter og udgifter

Selvstyrets regnskabsprincip er som tidligere nævnt, at indtægter og udgifter henføres til det år, hvor retten hertil optjenes – og ikke det år, hvor betaling finder sted.

Periodiseringen har direkte indflydelse på bevillingsregnskabet, idet en forkert periodisering kan give et forkert billede af, hvorvidt bevillingerne er overholdt eller ikke.

Det er vores opfattelse at dokumentationen for regnskabsposten er mangelfuldt specificeret og forklaret. Vi har derfor været nødt til at udarbejde sådanne specifikationer.

5.3.10.3. Skyldige lønrelaterede poster

Vedrører primært afregninger af A-skatter og skyldige feriepenge. Vi har påset at der er kan foretages specifikationer heraf. Vi har derved konstateret, at der er et faldende antal ældre poster, der henstår til afklaring.

Vi har ikke modtaget opgørelsen af skyldige feriepenge på CPR-nr. niveau, men har fået oplyst, at der p.t. arbejdes med udarbejdelsen af en liste specificeret på enkeltpersoner.

5.3.11. Fonden for langsigtede investeringer

Med Budgetloven indføres en regnskabsteknisk fond for langsigtede investeringer. Det er ud fra budgetlovens tekst ikke helt klart, hvornår midler skal overføres til fonden – og praksis er først ved at blive fastlagt.

DAU resultatet for 2016 skal således overføres til Fonden, såfremt dette ikke disponeres inden udløbet af det efterfølgende finansår (2017). Dette er dog først konstateret ved udløbet af finansåret 2017 og dermed altså først i 2018, hvor resultatet derfor overføres til Fonden.

DAU resultatet for 2017 udviser også et overskud, der skal overføres til Fonden, såfremt dette ikke disponeres inden udgangen af 2018.

5.3.12. Anlægs- og renoveringsfonden, 1.122 mio.kr.

Vi har som led i revisionen foretaget stikprøvevis kontrol af anlægsprojekter.

Vi har i den forbindelse konstateret, at der ikke i alle tilfælde løbende sker budget- og økonomi opfølgning af de enkelte projekter.

Dette er således eksempler på fejlkonteringer af bevillinger og posteringer mellem projekter, der ikke er tidligere er opdaget og korrigeret.

Vi har endvidere modtaget og gennemgået redegørelsen for Anlægs- og Renoveringsfonden 2017.

5.3.13. Balancekonto, 6.392 mio.kr.

Balancekontoen af årets resultat samt værdireguleringer af lån, der udstedes eller konverteres til rente og afdragsfrie lån m.v.

Vi har under årets revision konstateret, at der i året er foretaget værdireguleringer på 6 mio. kr. vedrørende korrektion af lån, der administreres af INI A/S.

Vi har i den forbindelse konstateret at der ikke foreligger en politik, og godkendelsesprocedure omkring posteringer på balance kontoen.

Der bør formuleres klare principper for, hvornår posteringer kan posteres på egenkapitalen (i stedet for via den bevillingsstyrede drift) – samt hvorledes sådanne posteringer skal godkendes. (særlig godkendelsesproces)

5.3.14. Eventualrettigheder og forpligtelser

I regnskabet side 64 er selvstyrets eventualforpligtelser oplistet. Der findes ifølge vores oplysninger ikke en central registrering af sådanne forpligtelser, ligesom der ikke foretages kvalitetssikring af oplysningerne.

Efter vores opfattelse ville det ligeledes være relevant også at opliste eventualrettigheder. Det gælder eksempelvis oplysninger om rente- og afdragsfrie lån, der i regnskabet er værdiansat til 0 kr., men som under bestemte forudsætninger fortsat vil kunne medføre en indtægt for selvstyret.

5.4. Eksternt finansierede midler

På en række områder oppebæres indtægter fra eksterne parter. Disse indtægter skal anvendes til øremærkede formål. Det kan være indtægter ved myndighedsbehandling på Råstofområdet og eksternt finansierede projekter på forskningsområdet.

Disse indtægter og udgifter administreres via statuskonti og påvirker således ikke direkte enhedernes driftskonti.

Dermed er den aktivitet, der foregår på disse conti, ikke synlige i Selvstyrets regnskab.

Vi vil derfor anbefale, at der udarbejdes selvstændige noter for disse aktiviteter i Selvstyrets regnskab, således regnskabslæser tydeligt kan se omfanget af disse aktiviteter i Selvstyrets årsregnskab.

5.5. Afstemning af transaktioner mellem Selvstyret, de nettostyrede virksomheder, de Selvstyreejede selskaber samt kommunerne

Det er i forbindelse med revisionen søgt at få udarbejdet afstemninger af transaktioner og mellemværender (mellemregninger, tilgodehavender og gæld) mellem Selvstyret, de nettostyrede virksomheder, de Selvstyreejede selskaber samt kommunerne.

En sådan afstemning vil styrke dokumentationen for Selvstyrets eget regnskab og periodiseringen af indtægter og udgifter.

Det er kun lykkedes at fremskaffe afstemninger af enkelte elementer heri.

Derimod er det vanskeligt, at finde afstemninger af, at det, der er indtægtsført i den ene enhed svarer til det, der er udgiftsført i den anden enhed. På samme måde er det vanskeligt, at finde afstemninger af debitorer i den ene enhed med kreditorer i den anden enhed.

Der ligger eksempelvis ingen afstemning af, hvorvidt det Nukissiorfiit har faktureret Selvstyret for i el, vand og varme også svarer til Selvstyrets udgift.

Det samme gælder for Tele Greenland A/S regninger til Selvstyret.

Og det samme gælder for Selvstyrets udgifter til tilskud og refusioner til kommunerne og kommunernes indtægter.

En del af dette vil givetvis blive afhjulpet af den nye fælles offentlige kontoplan for Selvstyre og kommuner.

Vi vil anbefale, at der etableres processer og systemer, der understøtter sådanne afstemninger, herunder at der indhentes bekræftelser fra samarbejdspartnerne på såvel indtægter/udgifter som tilgodehavender/gæld.

6. Juridisk-kritisk revision

Juridisk-kritisk revision omfatter undersøgelser af, hvorvidt Selvstyret agerer i overensstemmelse med gældende love, regler, standarder, politiske beslutninger og indgåede aftaler.

Revisionen udføres stikprøvevis med afsæt i en vurdering af risiko og væsentlighed. Revisionen omfatter således ikke alle områder/emner hvert år.

Ifølge Standard for God Offentlig Revision nr. 6 om juridisk-kritisk revision skal vi som revisorer fastlægge relevante temaer for løbende juridisk-kritisk revision. Standarden fastlægger derudover en række temaer, som bør adresseres, hvis de er relevante:

- Gennemførelse af indkøb
- Løn- og ansættelsesretlige dispositioner
- Gennemførelse af salg
- Myndigheders gebyropkrævning
- Afgørelser om tildeling af tilskud m.v.
- Rettighedsbestemte overførsler

Den løbende juridisk-kritiske revision retter sig primært mod overholdelsen af administrative love og regler.

Udover ovenstående revideres også overholdelsen af forvaltningsretlige love og regler og sektor-specifikke love og regler. Dette sker dog primært i forbindelse med større undersøgelser (se afsnit 8).

6.1. Kontrolmiljø

Kontrolmiljøet omfatter organisation, processer, kompetencer og hjælpemærktøjer, der understøtter Selvstyrets arbejde med løbende at sikre en overholdelse af gældende love, regler, standarder, politiske beslutninger samt indgåede aftaler og internationale konventioner.

Gennemgangen af kontrolmiljøet har givet anledning til følgende forslag til Selvstyrets overvejelse:

- Udformning af etiske regler
- Styrkelse af retskildesamlinger, herunder eksempelsamlinger, afgørelsespraksis, udfald af klage- og ankesager m.v.
- Implementering af obligatoriske e-learning kurser for sagsbehandlere
- Styrket systemunderstøttelse af sagsbehandlingen

- Indførelse af konsultationspligt hos lovafdelingen ved tvivlsager i forhold til lovfortolkning, delegationsbeføjelser og habilitetsregler
- Indførelse af efterfølgende intern kontrol af sagsbehandling (fagligt ledelsestilsyn)

Naalakkersuisut har beskrevet sine holdninger og overvejelser i forhold hertil i forbindelse med besvarelsene til Revisionsberetning 2016.

Vi har noteret os besvarelsene hertil og vil inddrage disse besvarelser i det fremtidige arbejde.

Der henvises til såvel nedenstående som til afsnit 8 om større undersøgelser.

6.2. Bevillingskontrol – forbrug contra bevilling, overførselsregler m.v.

Ifølge Regnskabhåndbogen sektion 7.3. skal der afgives regnskabsmæssige forklaringer, når det totale forbrug afviger med mere end 2 pct. eller 200.000 kr. i forhold til den givne bevilling.

Departementet skal oplyse, hvilke forhold der kan begrunde afvigelsen set i forhold til de gennemførte aktiviteter – og hvorfor der i givet fald ikke har kunnet skaffes bevillingsmæssig hjemmel for afvigelsen.

Vi har gennemgået afvigelsesforklaringerne, der fremgår af bilag til Landskassens årsregnskab.

Det er vores vurdering, at der er arbejdet med at styrke afvigelsesforklaringerne, hvilket givetvis også skal ses i lyset af, at der har været arbejdet med at styrke arbejdet med de løbende budgetopfølgninger i løbet af året.

Regnskabsforklaringerne varierer dog fortsat en del i grundighed og beskrivelsen af årsagerne til afvigelsen – herunder mere konkrete angivelser af, hvorvidt afvigelsen skyldes ændrede aktivitetsniveauer.

Såfremt afvigelsen skyldes, at det ikke har været muligt at besætte alle stillinger bør det efter vores opfattelse samtidigt beskrives, hvilke konsekvenser dette har haft for opgaveløsningen på området.

Kun få afvigelsesforklaringer indeholder umiddelbart begrundelser for, hvorfor der ikke har kunnet skaffes bevillingsmæssig hjemmel for afvigelsen.

Vi anbefaler derfor fortsat at reglerne for udarbejdelse af afvigelsesforklaringer indskræpes fremadrettet - eller tilpasses til departementernes ønsker.

6.3. Gennemførelse af indkøb

Reglerne om indkøb findes dels i Inatsisartutlov nr. 11 af 2. december 2009 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren, dels i cirkulære af 24.10.2010 om indkøb af varer og tjenesteydelser i Selvstyrets centraladministration og underliggende institutioner.

Derudover gælder cirkulære om aflevering af kontrakter angående indkøb af varer og tjenesteydelser i Selvstyret.

Et forslag til en egentlig udbudslov har været sendt i høring, men er endnu ikke færdiggjort.

Det er vurderingen, at der især er udfordringer med overholdelsen af cirkulære om aflevering af kontrakter angående indkøb af varer og tjenesteydelser, hvorved arbejdet med effektive indkøb svækkes.

6.4. Løn- og ansættelsesretlige dispositioner

Vi har fra lønsystemet udvalgt et antal lønsager for månedslønnede inden for selvstyrets forskellige forvaltningsområder.

For de udvalgte personer har vi gennemgået og sammenholdt de udbetalte lønninger, tillæg, diæter og reguleringer mv. med lønkontorets sagsakter og det modtagne kontrolmateriale i form af lønoverenskomster, lønoversigter og cirkulæreskrivelser angående konkrete afgørelser m.m.

Vi har ikke konstateret væsentlige fejl ved den udvalgte stikprøve.

Vi fandt dog, at der for flere ansættelser ikke var returneret underskrevet ansættelseskontrakt.

I henhold til lovgivning skal ansættelseskontrakter altid forefindes underskrevet, hvorfor vi anbefaler at der følges op herpå.

6.5. Gennemførelse af salg

På en række områder sælger Selvstyrets institutioner ydelser til eksterne parter. Der er typisk tale om salg af ydelser, der relaterer sig til allerede eksisterende aktiviteter.

Begrebet indtægtsdækket virksomhed (som dette ses andre steder) eksisterer p.t. ikke i Selvstyret – og det er derfor uklart, hvilke regler der om disse aktiviteter.

Det er derfor også uklart, hvilke aktiviteter der må gennemføres som "indtægtsdækket virksomhed" – og hvorledes ydelserne skal prissættes – herunder hvilke overheads der skal indregnes til administration.

På samme vis savnes regler om resultatkrav i forhold til sådanne aktiviteter. Det antages at sådanne aktiviteter ikke må give underskud. Hvis indtægtsdækket virksomhed giver underskud vil dette kun kunne finansieres af driftsbevillingerne. Dette kræver at der er taget bevillingsmæssig stilling til, at det er tilladt.

Vi vil derfor anbefale, at der udarbejdes retningslinjer for indtægtsdækket virksomhed, herunder for krav til beregning af timepriser samt overhead (administrationsbidrag), bestemmelser om resultatkrav samt bestemmelser om anvendelse af eventuelle overskud.

6.6. Myndigheders gebyropkrævning

Det vurderes ikke, at omfanget af gebyropkrævning i Selvstyret er væsentligt.

6.7. Afgørelser om tildeling af tilskud m.v.

Tilskud tildeles via tilskudsbevillinger på Finansloven, hvor der som udgangspunkt er defineret kriterier/betingelser for den konkrete tildeling af tilskud.

6.8. Afgørelser om tildeling af rettigheder

På en række områder tildeles virksomheder rettigheder til udnyttelse af biologiske og geologiske ressourcer, herunder licenser til fangst og fiskeri samt til efterforskning og udvinding af olie, gas, mineraler og andre forekomster.

Arbejdet med behandling af ansøgninger og tildelinger er omfattet af såvel lov om sagsbehandling i den offentlige sektor som eventuelle sektorspecifikke regler. Sidstnævnte er enten fastlagt i sektorlovgivningen eller i et administrativt grundlag.

Ofte vil undersøgelser af overholdelsen af love og regler kræve en større undersøgelse – og vi har tidligere undersøgt eksempelvis tildelingen af kvoter til makrelfiskeri. Afrapporteringen herom indeholdte en række anbefalinger til styrkelse af gennemsigtigheden i tildelingsprocessen, samt i forhold til imødegåelse af inhabilitet samt korrekt og rettidig afgørelsesskrivelser.

Vi har noteret os, at en række af disse anbefalinger er fulgt i de efterfølgende års tildeling af kvoter på området.

6.9. Rettighedsbestemte overførsler

Selvstyret overfører ikke selv rettighedsbestemte overførsler til enkeltpersoner, idet sagsbehandlingen i tilknytning hertil er udlagt til kommunerne.

Selvstyret refunderer kommunernes udgifter hertil helt eller delvist.

Der er krav om, at kommunernes revisorer skal gennemføre sagsrevision og udarbejde særskilte revisionsprotokoller herom.

Tilsynet med hvorvidt kommunerne opfylder betingelserne for at hjemtage refusionerne påhviler tilsynsmyndigheden i Departement for Sociale områder og Justitsvæsen, mens selve udbetalingen af refusionerne varetages af Økonomi- og Personalestyrelsen.

Vi har forespurgt, hvorvidt man i Tilsynsenheden gennemgår revisorerens beretninger om den udførte revision, hvilket ikke hidtil har været tilfældet.

Der pågår dog en dialog herom med henblik på skabelsen af et mere effektivt og kombineret fagligt og økonomisk tilsyn på området.

6.10. Mellemværende mellem Grønlands Selvstyre og medlemmer af Naalakkersuisut

Vi har i forbindelse med årsafslutningen gennemgået eventuelle embedsmæssige mellemværender med medlemmer af Inatsisartut og Grønlands Selvstyre pr. 31/12-2017.

Gennemgangen omfatter ikke medlemmernes erhvervmæssige eller private mellemværende med Selvstyret.

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

7. Forvaltningsrevision

Forvaltningsrevision omfatter undersøgelser af, hvorledes Selvstyret arbejder med at udnytte de midler, der er til rådighed på den måde, der skaber mest mulig borgerservice med den mindst mulige indsats (ressourceforbrug)

Undersøgelserne omfatter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

Revisionen udføres stikprøvevis med afsæt i en vurdering af risiko og væsentlighed. Revisionen omfatter således ikke alle områder/emner hvert år.

Ifølge Standard for God Offentlig Revision nr. 7 skal vi som revisorer fastlægge relevante temaer for løbende forvaltningsrevision. Standarden fastlægge derudover en række temaer, som bør adresseres, hvis de er relevante:

- Aktivitets- og ressourcestyring
- Mål- og resultatstyring
- Styring af offentlige indkøb
- Budgetstyring af flerårige investeringsprojekter
- Styring af offentlige tilskudsordninger

7.1. Kontrolmiljø

Kontrolmiljøet omfatter den etablerede styringsmodel, risikostyring og økonomistyring. Elementer der tilsammen understøtter en sparsommelig, produktiv og effektiv udførelse af de politiske beslutninger.

Gennemgangen af kontrolmiljøet har givet anledning til følgende forslag til Selvstyrets overvejelse:

- Styrket budgetstyring gennem fordeling af bevillinger på måneder og finanskonti
- Indførelse af månedlig budgetopfølgning
- Styrkelse af kommunikationen om indsatser og mål gennem øget anvendelse af intern aftalestyring
- Styrket økonomisk styring af projekter gennem måling og registrering af eget tidsforbrug i tilknytning hertil
- Styrket evaluering af anvendelse af tilskudsmidler
- Indførelse af skærpede regler for indkøb hos eksterne leverandører

- Styrket datagrundlag til brug for styrkelse af ledelsesinformation
- Fortsættelse af det langsigtede arbejde med styrkelse af aktivitet- og ressourcestyring samt mål og resultatstyring
- Naalakkersuisut har beskrevet sine holdninger og overvejelser i forhold hertil i forbindelse med besvarelsenerne til Revisionsberetning 2016.

Vi har noteret os besvarelsenerne hertil og vil inddrage disse besvarelsener i det fremtidige arbejde.

Der henvises i øvrigt såvel til nedenstående som til afsnit 8 og større undersøgelser.

7.2. Opfølgning på EU's anbefalinger

EU Commissionen yder støtte til Grønland i perioden 2014-2020.

Der blev derfor i 2014 gennemført et review af Selvstyrets:

- Macroøkonomiske framework
- Økonomistyring (Public Financial Management)
- Gennemsigtighed og overblik i budgettet (Transparency and oversight of the budget)

I afrapporteringen anbefales en række tiltag – herunder i forhold til den økonomiske forvaltning.

Der udarbejdes en årlig statusrapport på arbejdet med at imødekomme de fremsatte anbefalinger.

Det foreslås, at denne årlige statusrapportering sendes til Revisionsudvalget til brug for Udvalgets opfølgning på fremdriften i de iværksatte aktiviteter.

7.3. Selvstyrets økonomistyring

7.3.1. Aktivitets- og ressourcestyring

Arbejdet med udviklingen af Selvstyrets økonomistyring er forankret i Departement for Finanser – og herunder Økonomi- og Personalestyrelsen.

Arbejdet i Departement for Finanser er primært rettet mod budgettet, budgetstyring og udnyttelse af ressourcer, mens arbejdet i Økonomi- og Personalestyrelsen primært rettet sig mod regnskabsvæsenet, budgetopfølgning og intern revision (controlling).

Selvstyrets økonomistyring er fortsat i høj grad baseret på arbejdet med at overholde bevillingerne – og i mindre grad på sammenhængen mellem indsats og resultater.

Arbejdet vurderes dog at være nået længere i forhold til driftsenhederne (brancheskoler, døgntilbud, sygehuse) end i styrelser og på departementsniveau.

Der er kun ganske få eksempler på, at dokumenterede beskrivelser af opgaveporteføljer, kompetence- og kapacitetsmæssige krav samt reelle ressourcer til rådighed (opgavedirekte tid til rådgi-

hed). Der er således kun ganske få eksempler på, at man kan dokumentere sammenhængen mellem opgaver og ressourceforbrug.

Det vil givetvis tage en længere årrække, at udvikle den økonomiske styring i denne retning. Det vil tillige kræve et væsentligt bedre datagrundlag, hvilket igen vil kræve såvel en bedre systemunderstøttelse som yderligere administrative ressourcer.

7.4. Mål- og resultatstyring

De samfundsmæssige formål med en give aktivitet fastlægges som udgangspunkt i den konkrete lovgivning på området.

Mål- og resultatstyringen handler om, hvorledes ledelsen konkretiserer disse mål i hverdagen, således organisationen ledes i retning af en realisering af disse mål – og hvorledes der følges op på om de fastlagte mål opnås.

Dette arbejde er i dag meget personbåret (i modsætning til metodebåret). Dette indebærer at arbejdet er meget afhængigt af den enkelte leders kompetencer og engagement.

Det vil givetvis tage en længere årrække, at udvikle den økonomiske styring i denne retning.

Det vil tillige kræve et væsentligt bedre datagrundlag, hvilket igen vil kræve såvel en bedre systemunderstøttelse som yderligere administrative ressourcer.

Da især arbejdet med effektevaluering stiller ganske andre krav til kompetencer end de, der i dag vurderes at være til rådighed de fleste steder i organisationen, vil dette endvidere kræve et større kompetenceudviklingsprogram.

7.5. Styring af offentlige indkøb

I Økonomi- og Personalestyrelsen er der etableret en afdeling for strategiske indkøb. Afdelingen gennemfører analyser af potentialer for indgåelse af indløbsaftaler, ligesom afdelingen enten forestår eller rådgiver om gennemførelsen af udbudsprocesser.

På sygehusområdet er der indgået aftaler, der indebærer at sygehusene kan købe ind på indkøbsaftaler indgået af danske regioner.

Der findes for nuværende ikke meget materiale, der viser hvor stor en del af Selvstyrets indkøb, der er relevant i forhold til udbud (volumen og potentialer), hvor stor en del heraf, der allerede er aftaledækket og endelig hvilke grad af aftaleloyalitet, der udvises af de indkøbsansvarlige personer i Selvstyret.

Økonomi- og Personalestyrelsen vurderer dog, at der er et ganske stort uudnyttet potentiale på området.

7.6. Budgetstyring af flerårige investeringsprojekter

Selvstyret gennemfører løbende ganske store og flerårige investeringsprojekter. Disse har hidtil være styret inden for rammerne af Anlægs- og Renoveringsfonden.

Anlægs- og Renoveringsfonden er en regnskabsteknisk fond, der medvirker til at synliggøre bevilgede midler, der endnu ikke er anvendt til besluttede projekter.

Vi har tidligere gennemført en analyse af Anlægs- og Renoveringsfonden, hvor det blev konkluderet, at Fonden var et effektivt værktøj til synliggørelse af fremdriften i anlægsprojekterne.

Årsagerne til ophobningen af midler i Fonden kunne sjældent henføres til Fonden – men Fonden synliggjorde udfordringerne.

Med vedtagelsen af Budgetloven blev det besluttet at nedlægge Fonden. De bagved liggende årsager til ophobningen af midlerne vil givetvis fortsat eksistere, men vil muligvis ikke være lige så synlige efter nedlæggelsen af Fonden.

Arbejdet med flere-årige investeringer er styrket med indførelsen af sektorplaner og en mere koordineret landsplanlægning. Projekter bør som udgangspunkt herefter kun bevilges på Finansloven, hvis projektet har indgået sektorplanarbejdet og er prioriteret som et anlægsprojekt.

Dette vil med stor sandsynlighed styrke gennemførelsen af større investeringsprojekter frem ad rettet.

Som støtte for den løbende gennemførelse af investeringsprojekter, er der udviklet forskellige projektmodeller, som dog anvendes i varierende grad.

7.7. Styring af offentlige tilskudsordninger

Det er i høj grad overladt til den administrative enhed, der administrerer Selvstyrets tilskudsordninger, at fastlægge principperne for administrationen af tilskud.

På de fleste områder er der udarbejdet overordnede beskrivelser af ansøgningsproces, tildelingsproces og kriterier samt for opfølgning og afrapportering fra tilskudsmodtager.

Der er på enkelte områder taget initiativ til at følge op på, om tilskuddene har den ønskede effekt, men dette arbejde er endnu i implementeringsfasen.

8. Større forvaltningsrevisionsundersøgelser

Større undersøgelser kan iværksættes af Revisionsudvalget eller medlemmer af Naalakkersuisut.

Større undersøgelser tilrettelægges ud fra et konkret undersøgelsestema, hvor såvel økonomiske som juridiske aspekter inddrages.

Temaerne kan bringes i forslag af såvel Revisionsudvalget som medlemmer af Naalakkersuisut, ligesom Deloitte som ekstern revisor kan bringe temaer i forslag.

8.1. Større undersøgelser rekvireret af Revisionsudvalget

Revisionsudvalget har i året rekvireret en større undersøgelse af processen for tildeling af Servicekontrakter på personbefordring.

Undersøgelsen er endnu ikke fuldt afsluttet.

8.2. Større undersøgelser rekvireret af medlemmer af Naalakkersuisut

Medlemmer af Naalakkersuisut har i året rekvireret følgende større undersøgelser, der er af forvaltningsrevisionsmæssig karakter.

- Departement for Boliger og Infrastruktur - Tildeling af kontrakt til LHB/LHS
- Digitaliseringsstyrelsen - Undersøgelse af journalsystemet F2's understøttelse af persondataforordningen samt andre forvaltningsretlige regler

Undersøgelserne er afrapporteret særskilt.

9. Revision af selvstændige offentlige virksomheder

Selvstændige offentlige virksomheder er en del af den juridiske enhed Grønlands Selvstyre. Selvstændige offentlige virksomheders årsregnskaber indgår ligeledes som en del af det samlede årsregnskab for Grønlands Selvstyre.

Selvstændige offentlige virksomheder omfatter:

- Brancheskolerne
- Grønlands Universitet

De disse organisationer har egne driftsbestyrelser aflægges der samtidig selvstændige driftsregnskaber, der ligeledes forsynes med en revisionspåtegning.

Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger på de reviderede driftsregnskaber.

9.1. Grønlands Universitet

I forbindelse med revisionen af Grønlands Universitet har der været udfordringer med at opgøre omfanget af eksternt finansierede forskningsprojekter – og herunder opgørelsen af restbevillingerne for de enkelte tilskud.

Universitetet har iværksat et afklaringsarbejde der i løbet af 2018 skal styrke administrationen af området – både i forhold til en opgørelse af restbevillinger, men også i forhold til dokumentationen af økonomien i de enkelte eksternt finansierede forskningsprojekter.

10. Revision af nettostyrede virksomheder

De nettostyrede virksomheder er en del af den juridiske enhed Grønlands Selvstyre og omfatter virksomhederne:

- Nukissiorfiit
- Mittarfeqarfiit
- Asiaq

De nettostyrede virksomheder indgår ikke i Selvstyrets årsregnskab, men aflægger særskilte årsregnskaber.

Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger på årsregnskaberne for Nukissiorfiit og Asiaq.

10.1. Mittarfeqarfiit

Af revisionspåtegningen på årsregnskabet for Mittarfeqarfiit fremgår følgende forbehold:

"Værdiansættelsen af anlægsaktiverne og de tilhørende afskrivninger er foretaget med det formål, at kunne afspejle virksomhedens ressourceforbrug, og uden hensyntagen til virksomhedens muligheder for at forrente og afskrive anlægsaktiverne, da finansieringen heraf sker ved bevillinger på Finansloven.

I henhold til Hjemmestyrets regnskabsbekendtgørelse for nettostyrede virksomheder skal der foretages nedskrivning af værdien af et anlægsaktiv, såfremt et anlægsaktiv forringes i værdi – og værdiforringelsen ikke er forbigående.

Som det fremgår af ledelsesberetningen, så har ledelsen ikke pr. 31.12.2017 haft et dokumenteret grundlag for vurdering af behovet for nedskrivninger af de bogførte værdier som følge af skader på landingsbaner som følge af ændrede forhold i undergrunden – eller som konsekvens af de igangværende overvejelser om en ændret lufthavnsstruktur i Grønland.

Vi tager derfor forbehold for værdiansættelsen af landingsbaner, forpladser m.v. i Kangerlussuaq i alt 290 mio. kr."

10.2. Ny regnskabsbekendtgørelse

Med Selvstyrets bekendtgørelse nr. 24 af 22. december 2017 om regnskabsaflæggelse for Grønlands Selvstyres nettostyrede virksomheder indføres der nye regnskabsregler for de nettostyrede virksomheder.

Bekendtgørelsen indebærer at der for 2018 skal aflægges årsregnskab efter regler, der svarer til den til den udgave af Lov om årsrapporter (for private virksomheder), der er gældende i Grønland.

Den nye bekendtgørelse vil indebære betydelige værdireguleringer af anlægsaktiverne i Nukissiorfiit og Mittarfeqarfiit, ligesom bekendtgørelsen vil kunne have konsekvenser for værdiansættelsen af nye anlægsinvesteringer.

11. Øvrige oplysninger

11.1. Ledelsens regnskabserklæring og ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet

Som led i revisionen af vanskeligt reviderbare områder har ledelsen for Finansdepartementet afgivet en regnskabserklæring over for os for regnskabsåret.

11.1.1. Ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet

I henhold til internationale standarder om revision skal vi informere om forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet.

Denne oplysning skal gives for at sikre, at Inatsisartut og Revisionsudvalget er orienteret herom.

Ikke-korrigerede fejl og mangler i regnskabsoplysninger

Det er ikke konstateret væsentlige fejl eller mangler i årsregnskabet for 2017.

11.2. Andre opgaver

Siden afgivelsen af vores revisionsprotokol for 2016 vedrørende årsregnskabet har vi udført efterfølgende opgaver for Selvstyret.

11.2.1. Rådgivnings- og assistanceopgaver

Inden vi accepterer rådgivnings- og assistanceopgaver, vurderer vi i hvert enkelt tilfælde, om den stillede opgave kan skabe tvivl om vores uafhængighed i forhold til varetagelsen af vores opgave som erklæringsrevisor for Grønlands Selvstyre.

Der er siden afgivelsen af revisionsberetning 2016 af 02.05.2017 udført følgende andre opgaver end erklæringsopgaver:

- Udvidet forvaltningsrevision – tildeling af kontrakt til LHS
- Udvidet forvaltningsrevision – tildeling af servicekontrakter
- Sparring i tilknytning til udarbejdelse af OPP-politik
- Analyse af udbud og efterspørgsel efter døgntilbudspladser
- Budgetanalyse døgntilbud
- Undersøgelse af journalsystemet F2 understøttelse af persondatoforordningens regler
- Analyse af budgetøkonomiske konsekvensanalyser for Selvstyret og Mittarfeqarfiit samt samfundsøkonomisk analyse af forskellige scenarier for ændringer i lufthavnsstrukturen.

- Gennemførelse af IT Sikkerhedsreview af IT-reg
- Udarbejdelse af forslag til ny fælles offentlig kontoplan
- Udarbejdelse af diverse notater
- Assistance med indsamling og kvalitetssikring af dokumentation for årsrapporten forud for revisionens påbegyndelse

12. Erklæring

I henhold til lovgivningen skal vi erklære, at vi opfylder de habilitetsbetingelser, der er indeholdt i lovgivningen, og at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om.

Nuuk, den 22. juni 2018

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Bo Colbe

statsautoriseret revisor

Bilag 2 – Revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling

Revisionens formål og omfang

Revisionens formål er at styrke årsregnskabet troværdighed, og det er vores ansvar at undersøge, om regnskabet er uden væsentlige fejl eller mangler, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Inatsisartuts øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, herunder at foretage kritisk gennemgang af selvstyrets regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger.

Revisionen af årsregnskabet er planlagt og udført i overensstemmelse med de internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge grønlandsk revisorlovgivning, landstingslov om Grønlands Selvstyres regnskabsvæsen m.v.

I henhold til loven udføres revisionen i overensstemmelse med god revisionskik – og ikke god offentlig revisionskik.

Det er dog aftalt med Revisionsudvalget, at revisionen fra og med 2015 udføres i overensstemmelse med god offentlig revisionskik.

Dette indebærer at der udføres forvaltningsrevision ligesom omfanget af den juridisk-kritiske revision (kontrollen af overholdelse af love og regler) er øget i omfang i forhold til tidligere, hvor revisionen har været udført i overensstemmelse med god revisionskik.

Som udgangspunkt for revisionen har vi foretaget en systematisk risikovurdering, således at hovedvægten er lagt på de poster i årsregnskabet, og de dele af selvstyrets regnskabs- og rapporteringssystemer samt øvrige forretningsgange, hvor risikoen for væsentlige fejl er størst. Revisionen sigter således ikke mod at opdage eller rette uvæsentlige fejl, som ikke medfører en ændret helhedsvurdering af årsregnskabet.

Som grundlag for vores risikovurdering har vi indhentet informationer om blandt andet følgende forhold:

- Relevant lovgivning og andre eksterne forhold
- Aktiviteter og anvendt regnskabspraksis
- Mål, strategier og tilhørende forretningsrisici
- Forretningsgange og Selvstyrets interne kontrolsystem
- Administrativ organisation, kapacitet og kompetence.

Revisionen udføres primært ved test af de kontroller, som selvstyret selv har tilrettelagt med henblik på at imødegå væsentlige fejl og mangler. De testede kontroller omfatter såvel organisatoriske som elektroniske og manuelle kontroller. Vi har således gennemgået it-anvendelsen under hensyntagen til dennes betydning for selvstyrets årsregnskab.

Derudover har revisionen omfattet regnskabsanalytisk revision, samt vurdering af de afgivne forklaringer på væsentlige afvigelser mellem bevilling og forbrug.

Revisionen har således kun omfattet en gennemgang af bilag og transaktioner i det omfang, vi har fundet det nødvendigt - eller i det omfang særlige regler foreskriver dette.

Væsentlige fejl i årsregnskabet kan skyldes såvel utilsigtede som tilsigtede handlinger eller undladelser. Muligheden for at hindre væsentlige fejl, herunder besvigelser og uregelmæssigheder, beror først og fremmest på, om der ved tilrettelæggelsen af registreringssystemer og forretningsgange sikres en betryggende intern kontrol.

Under revisionen har vi med den fornødne professionelle skepsis haft opmærksomheden henledt på forhold, der kunne tyde på besvigelser og andre uregelmæssigheder. Vi har i forbindelse med revisionen drøftet:

- ledelsens vurdering af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlige fejl som følge af besvigelser,
- ledelsens vurdering af de regnskabs- og kontrolsystemer ledelsen har indført for at imødegå sådanne risici samt
- ledelsens kendskab til eventuelle konstaterede eller igangværende undersøgelser om besvigelser.

Fejl i årsregnskabet, der er en følge af besvigelser og uregelmæssigheder, vil ikke nødvendigvis blive opdaget under revisionen, da fejl af denne karakter sædvanligvis tilsløres eller holdes skjult. Hvis vi konstaterer forhold, der giver formodning herom, vil vi efter nærmere aftale foretage yderligere undersøgelser med henblik på at få afkræftet eller bekræftet formodningens rigtighed.

Revisionens udførelse

Vi har udført revisionen i årets løb og i forbindelse med årsafslutningen. Revisionen er ikke afsluttet, før vi har forsynet årsregnskabet med revisionspåtegning.

Omfanget af vores arbejde er fastlagt ud fra vores samlede vurdering af væsentlighed og risiko for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet.

Revisionen er udført ved, at vi på stikprøvebasis har indhentet dokumentation for - eller på anden måde har overbevist os om - regnskabsmaterialets rigtighed, ligesom vi ved stikprøver har dannet os overbevisning om, at regnskabshåndbogens bestemmelser om anvisnings-, attestations- og betalingsprocedurer er overholdt.

Vi har sammenholdt bevillingsregnskabet med de af Inatsisartut givne bevillinger og tillægsbevillinger og har ved væsentlige afvigelser gennemgået den pågældende institutions eller forvaltningens regnskabsmæssige forklaringer på afvigelsen.

Ved revisionen har vi overbevist os om, at de i den finansielle status opførte aktiver er til stede, at de tilhører selvstyret, og at de er værdiansat i overensstemmelse med gældende regnskabspraksis for. Vi har desuden vurderet, om samtlige gældsforpligtelser, der påhviler selvstyret, er medtaget og målt forsvarligt, samt at regnskabsposterne er periodiseret og korrekt præsenteret i regnskabet.

Vi har undersøgt, om alle væsentlige begivenheder indtil datoen for revisionspåtegningen er korrekt medtaget i årsregnskabet.

I forbindelse med revisionen af årsregnskabet har vi i overensstemmelse med god revisionskik drøftet en række oplysninger inden for særligt vanskeligt reviderbare områder med Finansdepartementet. Dette kan omfatte oplysninger om eventualforpligtelser i form af garantistillelser, retssager samt besvigelser, begivenheder efter balancedagen samt regnskabsposter, hvortil der knytter sig særlig risiko eller usikkerhed.

Vi har foretaget en helhedsvurdering af årsregnskabet, herunder hvorvidt det under iagttagelse af den gældende regnskabskik for selvstyret giver tilstrækkelig information.

Revisors rapportering

Som afslutning på revisionen vil vi forsyne årsregnskabet med en revisionspåtegning. Når der er tale om en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger, er denne udtryk for,

- at årsregnskabet er aflagt og revideret i overensstemmelse med lovgivningens krav til regnskabsaflæggelsen
- at årsregnskabet giver et retvisende billede af Selvstyrets aktiver, passiver og finansielle stilling samt af resultatet af selvstyrets aktiviteter
- at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Inatsisartuts øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

I tilslutning til revisionens afslutning har vi afgivet en revisionsprotokol til årsregnskabet, hvori vi i hovedtræk har redegjort for væsentlige regnskabs- og revisionsmæssige forhold samt udførte revisionsarbejder og konklusionerne herpå. Såfremt vi i forbindelse med revisionen af årsregnskabet har fået forelagt interne specifikationer, rapporter eller lignende, som efter vores opfattelse er nødvendige for stillingtagen til årsregnskabet, vil vi gøre opmærksom herpå i revisionsprotokollen.

Herudover har vi i årets løb afgivet revisionsprotokoller, når vi har udført revisionsarbejder, der har kunnet danne grundlag for selvstændige konklusioner, eller når vi i øvrigt har anset det for påkrævet.

Såfremt vi i forbindelse med revisionen har konstateret svagheder, mangler eller uhensigtsmæssigheder i selvstyrets regnskabs- og registreringssystemer samt øvrige forretningsgange mv., vil dette blive meddelt selvstyret med vores forslag til afhjælpning heraf. Såfremt der er tale om væsentlige mangler, eller vi i øvrigt finder det påkrævet, vil forholdet tillige blive indført i revisionsprotokollen. Vi skal for en ordens skyld bemærke, at revisionen af årsregnskabet ikke er tilrettelagt med henblik på at afdække samtlige svagheder, mangler eller uhensigtsmæssigheder, der måtte forekomme i selvstyrets regnskabs- og registreringssystemer mv.

Bliver vi under revisionen bekendt med forhold, der giver begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar, skal vi i henhold til lovgivningen give supplerende oplysninger herom i revisionspåtegningen.

Vi er som revisorer underlagt tavshedspligt, og dette indebærer, at vi ikke må videregive fortrolige oplysninger, som vi får kendskab til i forbindelse med revisionen. Denne tavshedspligt omfatter dog ikke oplysninger, som kræves efter gældende lov, domstols- eller voldgiftsafgørelse eller af tilsynsmyndigheder, eller hvor det med rette anses for nødvendigt for at kunne beskytte egne lovlige interesser.

Medmindre anden aftale foreligger, kommunikerer vi elektronisk med selvstyret, når dette er hensigtsmæssigt. Kommunikation via internettet indebærer risiko for, at fortrolig information læses af andre end dem, informationen er tiltænkt. Vi påtager os derfor intet ansvar for skader, der måtte opstå som følge af anvendelsen af kommunikation via internettet, ligesom vi ikke vil gøre tilsvarende ansvar gældende over for selvstyret.

Ansvarsfordeling

Revisionen bygger, ifølge lovgivningen, på følgende fordeling af ansvar for årsregnskabet mellem selvstyrets ledelse og revisor:

Ledelsens ansvar

Det er ledelses ansvar, at selvstyrets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde blandt andet ved etablering af et pålideligt internt kontrolsystem, at selvstyrets bogføring og formueforvaltning kontrolleres på en tilfredsstillende måde, samt at det nødvendige grundlag for revision er til stede.

Det er endvidere ledelses ansvar, at det gennem hensigtsmæssige forretningsgange samt registrerings- og kontrolsystemer sikres, at tilsigtede og utilsigtede fejl så vidt muligt forebygges samt opdages og korrigeres.

Ledelse har endvidere ansvar for, at der hvert år udarbejdes et årsregnskab, der opfylder lovgivningens bestemmelser. Det er ligeledes ledelsens ansvar, at revisor har adgang til samtlige de oplysninger, som revisor anser for nødvendige til løsning af revisionsopgaven.

Revisors ansvar

Det er revisors ansvar at kontrollere, at det udarbejdede årsregnskab opfylder lovgivningens regnskabsbestemmelser samt relevante regnskabsstandarder, og herunder vurdere den anvendte regnskabspraksis samt de af ledelsen afgivne oplysninger og udøvede regnskabsmæssige skøn. Det er endvidere vores ansvar at kontrollere, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlige fejl.

Ifølge revisorloven er revisor offentlighedens tillidsrepræsentant i forbindelse med afgivelse af erklæringer, der kræves i henhold til lovgivningen, eller ikke udelukkende er bestemt til hvergivers eget brug. Dette indebærer, at vi i forbindelse med erklæringsafgivelsen også skal varetage hensynet til andre regnskabsbrugere end Inatsisartut og Revisionsudvalget.

I det omfang vi efter aftale med yder rådgivning og assistance, har vi som rådgivere et selvstændigt ansvar herfor.

Revisors dokumentationsmateriale

Arbejdspapirer og anden dokumentation, herunder såvel elektroniske som fysiske arbejdspapirer, der tilvejebringes som led i revisionen, tilhører alene Deloitte. I henhold til gældende praksis kan sådan dokumentation makuleres eller slettes efter 5 år, medmindre vi anser dokumentationen for at være af fortsat betydning for revisionen.

Findes det hensigtsmæssigt at udlevere materiale eller filer til selvstyret, sker dette under forudsætning af, at selvstyret alene anvender materialet til eget brug og ikke videregiver dette til tredje-mand.

Vi påtager os intet ansvar for selvstyrets eventuelle egen anvendelse af det udleverede materiale, medmindre der indgås særskilt skriftlig aftale om vores assistance med bearbejdning af materialet samt vores ansvar i forbindelse hermed.

Kvalitetssikring af den udførte revision

Ifølge revisorloven er vi underlagt regler om kvalitetskontrol, der udføres af et Revisortilsyn, som er nedsat af Erhvervsstyrelsen. Revisortilsynet udpeger de personer, der forestår kvalitetskontrollen.

Dette medfører, at vores arbejdsdokumentation, herunder også for revisionen af selvstyret, stikprøvevis kan blive udvalgt til kvalitetskontrol.

Medlemmer af Revisortilsynet og de personer, der forestår kvalitetskontrollen, er underlagt tavshedspligt.

Rådgivnings-, assistance- og øvrige opgaver

Hvis der træffes særlige aftaler om afgivelse af særlige erklæringer eller lignende, vil dette blive omtalt i revisionsprotokollen.

Når vi udfører rådgivnings- og assistanceopgaver, vil vi vurdere, om vi opfylder uafhængighedsbestemmelserne i revisorloven.

Inden vi accepterer øvrige rådgivnings- og assistanceopgaver, vil vi i hvert enkelt tilfælde vurdere, om den stillede opgave kan vække tvivl om vores uafhængighed i forhold til varetagelsen af vores.

Om Deloitte

Deloitte leverer ydelser inden for Revision, Skat, Consulting og Financial Advisory til både offentlige og private virksomheder i en lang række brancher. Vores globale netværk med medlemsfirmaer i mere end 150 lande sikrer, at vi kan stille stærke kompetencer til rådighed og yde service af højeste kvalitet, når vi skal hjælpe vores kunder med at løse deres mest komplekse forretningsmæssige udfordringer. Deloitte's ca. 200.000 medarbejdere arbejder målrettet efter at sætte den højeste standard.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte er en betegnelse for Deloitte Touche Tohmatsu Limited, der er et britisk selskab med begrænset ansvar, og dets netværk af medlemsfirmaer. Hvert medlemsfirma udgør en separat og uafhængig juridisk enhed. Vi henviser til www.deloitte.com/about for en udførlig beskrivelse af den juridiske struktur i Deloitte Touche Tohmatsu Limited og dets medlemsfirmaer.

© 2018 Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab. Medlem af Deloitte Touche Tohmatsu Limited